



Jaarverslag 2014

STICHTING PENSIOENFONDS HOOGOVS
zeker nu, zeker later





Jaarverslag 2014

Vastgesteld door het bestuur van
Stichting Pensioenfonds Hoogovens
op 13 mei 2015

ir. W.J.H.M.B. Hamers, *voorzitter bestuur*
dr. R. Verhoef, *secretaris bestuur*

Inhoud

• Voorwoord	4
• Kerncijfers	6

Bestuursverslag

• Financiële positie	8
• Pensioenen	12
• Beleggingen	19
• Bestuursaangelegenheden	26

Verantwoording en toezicht

• Verslag Commissie van intern toezicht	32
- Reactie bestuur	34
• Oordeel Verantwoordingsorgaan	35
- Reactie bestuur	38

Jaarrekening 2014

• Financiële overzichten	40
- Balans per 31 december	40
- Staat van baten en lasten	40
- Bestemming van het saldo van baten en lasten	41
- Kasstroomoverzicht	41
• Toelichting op de jaarrekening	42
• Toelichting op de balans	44
• Toelichting op de staat van baten en lasten	49
• Risicoparagraaf	52

Overige gegevens

• Gebeurtenissen na balansdatum	60
• Informatie omtrent de uitvoeringsovereenkomst	61
• Actuariële verklaring	62
• Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63

Bijlagen

• Bijlage 1: Structuur Stichting Pensioenfonds Hoogovens	66
• Bijlage 2: Personalia	68
• Bijlage 3: Begrippenlijst	70

Summary

• Key figures	76
• Financial policy and risk	77
• Financial statements	78

Voorwoord

Na een bemoedigend jaar weer een uitdagende toekomst

Ontwikkeling financiële positie, toeslagverlening en premie

De financiële positie van de Stichting Pensioenfonds Hoogovens is in 2014 vooral beïnvloed door twee aspecten. Enerzijds een in historisch perspectief hoog beleggingsresultaat van 14,9%, maar anderzijds een nog grotere stijging van de pensioenverplichtingen vanwege de daling van de rente. Deze combinatie heeft ertoe geleid dat de dekkingsgraad over 2014 met ongeveer 6,5 procentpunt is gedaald. Deze verslechtering is bijna geheel in het laatste kwartaal van 2014 manifest geworden. In de eerste negen maanden van 2014 lag de dekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad. Tegen die achtergrond is per 1 juli 2014 een inhaaltoeslag toegekend van 1% aan deelnemers en pensioengerechtigden.

Voorts is eind 2014, op basis van de nieuwe Beleidsstaffel 2014, besloten tot een gedeeltelijke toeslagverlening per 1 januari 2015 (31% van de loon- respectievelijk prijsontwikkeling). De pensioenaanspraken voor deelnemers zijn per die datum verhoogd met 0,94%, die van gepensioneerden en gewezen deelnemers met 0,33%.

Tenslotte is aan actieven bovendien 0,62% extra toeslag toegekend, gefinancierd uit de premie 2014 conform de afspraken tussen sociale partners.

De in 2014 afgedragen premie bedroeg 29% van de pensioengrondslagen. Onderdeel hiervan is de basispremie van 20,2%, waarover in 2014 de maximale opslag van 22% is geheven. Uit het restant van 4,4% is de genoemde extra toeslag voor deelnemers gefinancierd. In 2014 is voor alle groepen de reguliere toeslagverlening achtergebleven bij de loon- of prijsontwikkeling.

Beleidsstaffel 2014

Het bestuur heeft na een evaluatie van de bestaande beleidsstaffel en na een uitgebreide discussie in de eerste helft van 2014 de nieuwe Beleidsstaffel 2014 vastgesteld. Kern van deze nieuwe beleidsstaffel is een startpunt met een dekkingsgraad van 110% en een prorata toeslagverlening die volledig is vanaf een dekkingsgraad van 120%. De differentiatie voor de toeslagverlening tussen deelnemers en pensioengerechtigden is vervallen. Vanwege de financiële positie van het pensioenfonds en de nieuwe wettelijke regels rondom toeslagverlening is de verwachting dat het toekennen van verhogingen de komende jaren beperkt blijft.

Bij een dekkingsgraad die lager is dan 104,2% bedraagt de premieopslag 22%. Vervolgens is er een afbouw van de premieopslag bij een dekkingsgraad boven de 104,2%, afhankelijk van de premiedekkingsgraad en buffervrijval.

In 2015 wordt de beleidsstaffel aangepast ingevolge nieuwe, strengere eisen in het kader van het nieuwe Financieel Toetsingskader (FTK) dat op 1 januari 2015 van kracht is geworden.

Pensioenregeling 2015

In 2014 is gewerkt aan de aanpassing van de pensioenregeling aan het nieuwe wettelijke fiscale kader (het Witteveen-kader) zoals dat geldt per 1 januari 2015. Sociale partners hebben besloten de tot die datum geldende voorwaardelijke eindloonregeling te vervangen door een voorwaardelijke fiscaal maximale middelloonregeling (met de bij een dergelijke regeling behorende maximale opbouwpercentages en een minimale franchise). Vanwege het nieuwe fiscale kader is het pensioengevend salaris gemaximeerd op € 100.000 per jaar. Daarboven wordt een vrijwillige nettoregeling door het pensioenfonds aangeboden. De tot en met december 2014 opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers blijven onveranderd en zullen voorwaardelijk worden aangepast aan toekomstige loonstijgingen conform de CAO.

Onderdeel van de nieuwe regeling is dat voor de driejaarsperiode 2015 - 2017 een vaste jaarlijkse pensioenpremie van 28% van de pensioengrondslagen zal worden afgedragen aan het pensioenfonds. Indien de premie voor de inkoop van nieuwe aanspraken van deelnemers lager is dan dit percentage, kan het resulterende overschot worden aangewend voor een (extra) toeslag voor deelnemers. Als het premiepercentage van 28% niet voldoende mocht blijken dan kan het pensioenfonds de opbouw van nieuwe aanspraken zodanig verlagen dat de inkoop van aanspraken kostendekkend is.

Het nieuwe Financieel Toetsingskader en het Wetsvoorstel pensioencommunicatie

In december 2014 is het nieuwe FTK door de Eerste Kamer aanvaard. De implementatie hiervan leidt in 2015 tot een aantal aanpassingen, in het bijzonder met betrekking tot het premie- en toeslagenbeleid (zie hierboven). Ook wordt het beleggingsbeleid gezien en dient een aantal fondsdocumenten aangepast te worden.

Vooruitlopend op het nieuwe FTK is het pensioenfonds begin 2014 in gesprek gegaan met vertegenwoordigers van

achterbannen en een doorsnede van deelnemers en pensioengerechtigden over hun houding ten aanzien van beleggingsrisico's. Vastgesteld is dat het beleggingsbeleid van het pensioenfonds en het daaraan verbonden beleggingsrisico in overeenstemming zijn met de risicohouding van vertegenwoordigers van belanghebbenden.

Kern van het Wetsvoorstel pensioencommunicatie is meer directe en passende communicatiemiddelen, met mogelijkheden om deelnemers ook via e-mail en internet te benaderen. Na afronding van de parlementaire behandeling volgt de implementatie binnen Stichting Pensioenfonds Hoogovens.

Overig

Eind 2014 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens een on-site beleggingsonderzoek uitgevoerd. De bevindingen van DNB zijn geënt op het nieuwe FTK. DNB concludeert dat een aantal zaken verbetering behoeft. Dit betreft onder andere de uitwerking van het strategisch beleggingsbeleid alsmede de uitwerking en werking van de riskmanagementfunctie. DNB wijst erop dat in het nieuwe FTK het Prudent Person beginsel verder wordt ingevuld en dat het pensioenfonds stappen moet zetten om aan de aangepaste wet- en regelgeving te voldoen. Het bestuur heeft zich over de consequenties van deze aanbevelingen gebogen en aanpassingen in het beleggingsbeleid geïnventariseerd. De implementatie hiervan in 2015 loopt parallel aan die van het nieuwe FTK.

Zoals bekend heeft het bestuur aan de hand van de Wet versterking bestuur pensioenfonds eind 2013 gekozen voor een paritair bestuursmodel. Deze keuze zal medio 2015 worden geëvalueerd.

Afronding

In 2014 en 2015 is sprake van een uitdagende financiële en economische omgeving, onder andere vanwege de historisch zeer lage rente, volatiliteit op de financiële markten en de ontwikkeling van het beleid van de Europese Centrale Bank.

Voor het bestuur staat 2015 in het teken van drie bijzondere projecten: de implementatie van de aanbevelingen uit het beleggingsonderzoek van DNB, de implementatie van het nieuwe FTK en de evaluatie van de bestuursstructuur. Daarnaast zal de nieuwe communicatiewetgeving tot aanpassingen leiden.

Naar verwachting leidt het nieuwe FTK ertoe dat de toeslagverlening onder druk zal blijven staan. Net als in voorgaande jaren blijft het bestuur zich onverkort inzetten voor een zo gunstig mogelijk resultaat voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Beverwijk, 13 mei 2015

Wim Hamers, *voorzitter bestuur*

Rob Verhoef, *secretaris bestuur*

Kerncijfers (bedragen in mln. €)

	2014	2013	2012	2011	2010
Aantal verzekerden					
Deelnemers	9.198	9.605	9.824	9.893	10.267
Gewezen deelnemers	4.076	4.069	4.136	4.285	4.774
Pensioengerechtigden ¹	<u>15.273</u>	<u>15.498</u>	<u>15.649</u>	<u>15.782</u>	<u>15.948</u>
Totaal	28.547	29.172	29.609	29.960	30.989
Voorziening pensioenverplichtingen					
Deelnemers	3.151	2.490	2.566	2.292	1.956
Gewezen deelnemers	459	252	239	219	192
Pensioengerechtigden	<u>3.259</u>	<u>3.021</u>	<u>3.195</u>	<u>3.053</u>	<u>2.816</u>
Totaal	6.869	5.763	6.000	5.564	4.964
Kenmerken voorziening pensioenverplichtingen					
Rijpingsgraad (in %)	47	52	53	55	57
Duration	17	16	15	15	14
Gemiddeld gewogen rentevoet (in %)	1,8	2,7	2,3	2,7	3,5
Beleggingen					
Vastgoedbeleggingen	474	463	473	475	470
Aandelen	2.496	2.139	1.801	1.557	1.458
Vastrentende waarden	3.629	3.271	3.352	2.794	1.913
Derivaten ²	728	503	731	845	1.146
Overige beleggingen	<u>297</u>	<u>395</u>	<u>327</u>	<u>306</u>	<u>514</u>
Totaal	7.624	6.771	6.684	5.977	5.501
Solvabiliteit					
Aanwezig eigen vermogen	745	998	673	402	527
Dekkingsgraad (in %)	110,9	117,3	111,2	107,2	110,6
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in %)	104,2	104,3	104,3	104,3	104,3
Vereiste dekkingsgraad (in %)	115,3	117,1	115,1	114,9	115,4
Premie en uitkeringen					
Feitelijke premie	102	108	106	98	99
Kostendekkende premie	137	145	138	111	89
Uitkeringen	244	248	252	251	248
Toeslagen in %					
Ambitie deelnemers	3,02	1,25	2,01	1,76	1,25
Toegekend deelnemers	0,94	0,00	0,00	0,00	0,00
Toegekend deelnemers uit premie 2014	0,62	0,00	0,00	0,00	0,00
2008-2013 inhaal uit rendement deelnemers	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Achterstand cumulatief deelnemers	10,14	9,63	8,28	6,15	4,32
Ambitie pensioengerechtigden ³	1,05	1,56	2,87	2,61	1,57
Toegekend pensioengerechtigden ³	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00
2008-2013 inhaal uit rendement pensioengerechtigden ³	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Achterstand cumulatief pensioengerechtigden ³	12,39	12,71	10,97	7,88	5,13
Rendement in %					
Beleggingen	14,9	3,5	14,4	11,7	6,4
Groeivoet van de verplichtingen	19,7	-2,4	9,1	14,5	9,1
Vijfjaarsgemiddelde beleggingen	10,1	10,2	8,1	5,7	3,7
Vijfjaarsgemiddelde verplichtingen	9,7	6,0	10,9	8,5	4,8
Uitvoeringskosten					
Pensioenen (€ per deelnemer)	167	165	139		
Vermogensbeheer (% gem. belegd vermogen)	0,31	0,38	0,27		
Transactiekosten (% gem. belegd vermogen)	0,07	0,08	0,08		

¹ Exclusief ingegane arbeidsongeschiktheidspensioen, ² Inclusief derivaten met een negatieve waarde, ³ En gewezen deelnemers

Bestuursverslag

Financiële positie

Dekkingsgraad en eigen vermogen

In 2014 daalde het eigen vermogen van het pensioenfonds van € 998 miljoen tot € 745 miljoen. De dekkingsgraad daalde daarmee van 117,3% naar 110,9%. Dit is boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%, maar onder de vereiste dekkingsgraad van 115,3%.

De daling van de dekkingsgraad van 6,4 procentpunt komt vooral doordat de beleggingsopbrengsten zijn achtergebleven bij de groei van de pensioenverplichtingen door de rentedaling en de verlening van toeslagen.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van het eigen vermogen en de dekkingsgraad naar oorzaken waarna deze nader worden toegelicht.

Eigen vermogen (in mln. €) en dekkingsgraad (in %)

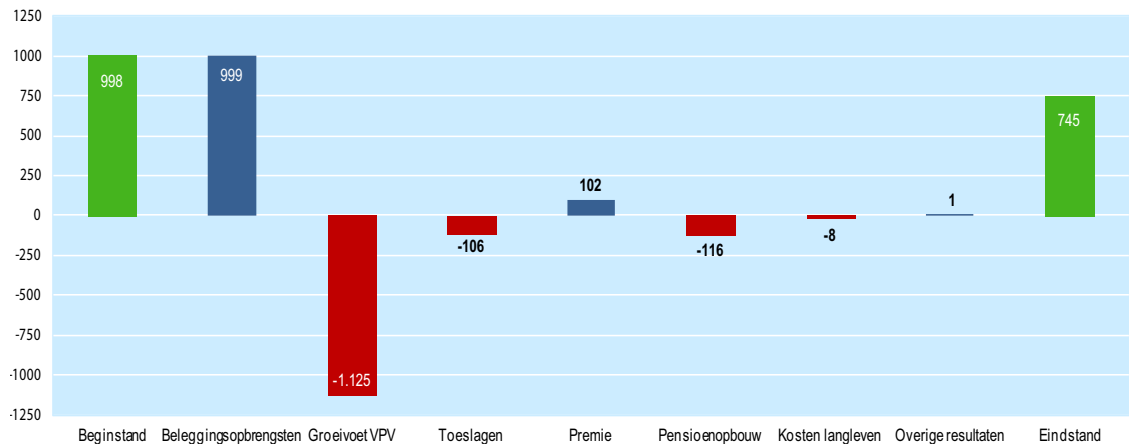
	2014		2013	
	Eigen vermogen	Dekkingsgraad	Eigen vermogen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari	998	117,3	673	111,2
Beleggingen				
Beleggingsopbrengsten	999	16,5	232	3,9
Rentetoevoeging pensioenverplichtingen	-22	-0,4	-21	-0,4
Wijziging marktrente pensioenverplichtingen	-1.103	-20,4	162	3,1
Resultaat op beleggingen	-126	-4,3	373	6,6
Toeslagverlening				
Toeslagen	-106	-2,0	0	0,0
Premie				
Ontvangen premie	102		108	
Pensioenopbouw	-116 ⁴		-126	
Resultaat op premie	-14	-0,5	-18	-0,5
Uitkeringen				
Betaalde pensioenuitkeringen	-244		-248	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	244		248	
Resultaat op uitkeringen	0	0,7	0	0,4
Langleven en overige resultaten				
Kosten langleven	-8		-49	
Overige resultaten			18	
Resultaat op pensioenuitvoeringskosten	1		1	
Langleven en overige resultaten	-7	-0,3	-30	-0,4
Saldo van baten en lasten	-253	-6,4	325	6,1
Stand per 31 december	745	110,9	998	117,3
Vereist eigen vermogen/dekkingsgraad	1.053	115,3	987	117,1

⁴ Voor de nominale pensioenopbouw was € 98 miljoen benodigd. Het resterende bedrag betreft de toeslagverlening uit het premie-overschot.

* Zie bijlage 3 voor een toelichting van de belangrijkste begrippen die in dit jaarverslag aan bod komen.

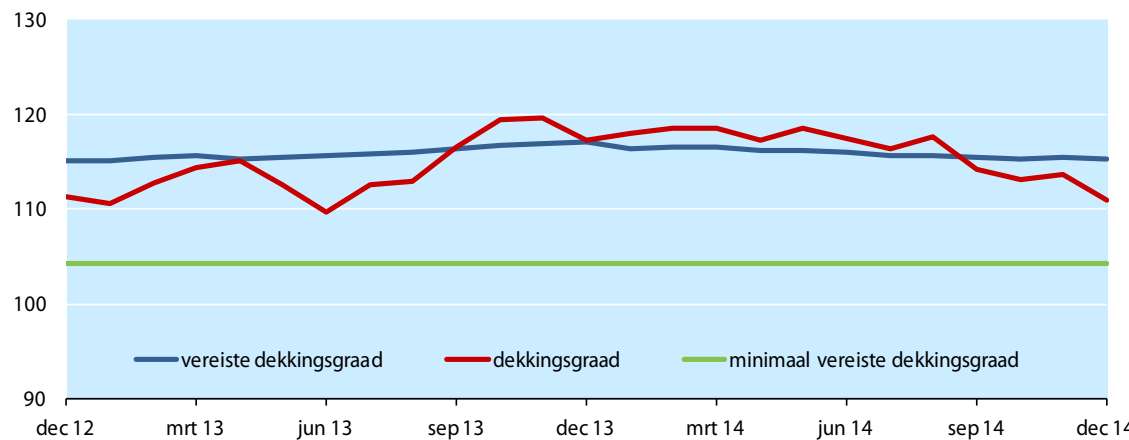
In onderstaande grafiek is de stand en de ontwikkeling van het eigen vermogen, zoals geschetst op pagina 8, in 2014 weergegeven.

Stand en verloop eigen vermogen in 2014 (in mln. €)



Onderstaande grafiek toont de ontwikkeling van de dekkingsgraad in 2013 en 2014 per kwartaal gebaseerd op het van toepassing zijnde Financieel Toetsingskader (FTK) in 2013 en 2014.

Ontwikkeling dekkingsgraad (in %)



Resultaat op beleggingen

In 2014 behaalde het pensioenfonds een nettorendement (na vermogensbeheerkosten) op beleggingen van 14,9%. Dit is opgebouwd uit het rendement op de beleggingen in vastrentende waarden in de matchingportefeuille en het rendement op zakelijke waarden in de return portefeuille. Door de gedaalde rente kwam het rendement van de matchingportefeuille uit op 15,9% terwijl, vooral door goede rendementen op aandelen, de returnportefeuille een rendement behaalde van 8,3%. De beleggingsopbrengsten kwamen daarmee uit op een totaalbedrag van € 999 miljoen.

Het pensioenfonds gebruikt de door De Nederlandse Bank (DNB) gepubliceerde rentetermijnstructuur (RTS) om de pensioenverplichtingen te waarderen. De hieruit voortvloeiende gemiddelde rente is in 2014 gedaald van 2,7% naar 1,8%. Hierdoor kwam de groeivoet van de verplichtingen uit op 19,7%, hetgeen neerkomt op een stijging van de pensioenverplichtingen van € 1.125 miljoen.

De beleggingsopbrengsten ad € 999 miljoen versus de stijging van de pensioenverplichtingen ad € 1.125 miljoen hebben per saldo geresulteerd in een verlies van € 126 miljoen.

Toeslagen

In het voorwoord van het jaarverslag over 2013 is reeds vermeld dat per 1 juli 2014 een toeslag is verleend van 1%

aan deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. Op grond van de dekkingsgraad per eind oktober is voorts besloten een toeslag te verlenen per 1 januari 2015. Deze bedraagt 0,94% voor deelnemers en 0,33% voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. Dit is 31% van respectievelijk de looninflatie en prijsinflatie.

Resultaat op premie

De gedempte, op basis van verwacht rendement, kostendekkende premie voor de opbouw van nieuwe pensioenrechten bedroeg in 2014 24,6%, dit is inclusief de maximale herstelopslag van 22%. Het verwacht rendement waarmee wordt gerekend is 4,7%. Rekening houdend met de solvabiliteitsopslag van 15% en de herstelopslag van 22% bedraagt de rekenrente voor de premie 3,35%. De rekenrente voor de inkoop van de nieuwe pensioenopbouw is 2,7%. Dit verklaart waarom de kosten van de inkoop (€ 98 miljoen) hoger zijn dan de daarvoor ontvangen premie (€ 87 miljoen), waardoor het premieresultaat in 2014 negatief uitvalt.

Sociale partners hebben besloten, ondanks de versobering van de pensioenregeling, de hoogte van de premie over 2014 te handhaven op het niveau van 2013. Daarbij is besloten dat indien eind 2014 zou blijken dat er meer premie is ontvangen dan benodigd voor de reguliere inkoop van de pensioenen (coming service, backservice carrière), het overschot kan worden aangewend voor de financiering van (een deel van) de toeslagverlening aan de actieve deelnemers. Het premieoverschot is eind 2014 berekend op € 15 miljoen. Dit heeft geleid tot een toeslagverlening aan deelnemers van 0,62% per ultimo 2014.

Langleven en overige resultaten

In 2014 heeft het Actuariel Genootschap de nieuwe prognosetafel AG2014 gepubliceerd. Voor Stichting Pensioenfonds Hoogovens leidt deze tafel tot lagere pensioenverplichtingen van 0,5%. Daarentegen blijkt dat de daadwerkelijk waargenomen sterfte bij het fonds lager is dan verwacht. Dit heeft geleid tot een verzwarend van de door het fonds toegepaste correcties voor ervaringssterfte. De invoering van de nieuwe prognosetafel AG2014 en de verzwarend van de ervaringssterfte heeft per saldo vrijwel geen gevolgen voor de hoogte van de pensioenvoorziening.

Risicohouding

De risicohouding is de mate waarin het fonds, na overleg met sociale partners en pensioengerechtigden, bereid is beleggingsrisico's te lopen om het gewenste pensioenresultaat voor het pensioenfonds te realiseren. De mate waarin het pensioenfonds beleggingsrisico kan nemen wordt bepaald door de specifieke kenmerken van Stichting Pensioenfonds Hoogovens (o.a. geen verplichting van de aangesloten werkgevers om bij te storten in geval van vermogenstekorten, premieomvang in relatie tot omvang pensioenverplichtingen is beperkt, toeslagen worden gefinancierd uit beleggingsopbrengsten). In het voorjaar van 2014 is de risicohouding onderzocht onder de achterbannen van sociale partners. De uitkomst van dit onderzoek is een risicohouding waarmee een pensioenresultaat van minimaal 80% kan worden nagestreefd. De beleggingsrisico's die daarmee samenhangen wijzen in de richting van een kans op korten van eens in de 50 jaar en een omvang van een eventuele korting van 4% tot 6%. Daarnaast bestaat er een voorkeur voor bufferopbouw ten opzichte van toeslagverlening zodat indien zich een schok voordoet het fonds niet hoeft te korten. Tenslotte moet er sprake zijn van een zodanige herstelkracht dat het pensioenfonds kan herstellen naar een dekkingsgraad van 130%.

Het op basis van de risicohouding gekozen financieel beleid sluit, binnen de door het bestuur gestelde risicogrenzen, zo goed mogelijk aan op de benodigde waardeontwikkeling van de pensioenverplichtingen. Er blijft sprake van mismatchrisico. Voor dit bewust gekozen risico eist de Pensioenwet een buffer in de vorm van een vereist eigen vermogen. Het vereist eigen vermogen als percentage van de voorziening pensioenverplichtingen kwam ultimo het verslagjaar uit op 15,3%. Ultimo 2013 was dat 17,1%. Meer informatie over de risico's is opgenomen in de separate risicoparagraaf als onderdeel van de jaarrekening.

Uitvoeringskosten

Het pensioenfonds publiceert sinds 2012 transparant over de uitvoeringskosten en verantwoordt deze ook in de jaarrekening. In onderstaande tabel staan de gemiddelde kosten vermeld vanaf 2012.

Uitvoeringskosten (in € en %)

	Pensioenuitvoeringskosten (€ / deelnemer)	Vermogensbeheerkosten (% gem. belegd vermogen)	Transactiekosten (% gem. belegd vermogen)
Kosten 2014	167	0,31	0,07
Kosten 2013	165	0,38	0,08
Kosten 2012	139	0,27	0,08

*Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden.

Herstelplan 2009

Eind 2008 had het pensioenfonds een reservetekort, dat wil zeggen dat de dekkingsgraad was gezakt tot onder het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Begin 2009 is de dekkingsgraad onder de 105% gezakt en kreeg het pensioenfonds te maken met een dekkingstekort. In maart 2009 is een herstelplan ter goedkeuring aan DNB voorgelegd. DNB heeft hiermee eind juni 2009 ingestemd. Per eind maart 2014 bevond de dekkingsgraad van het fonds zich voor het derde achtereenvolgende kwartaal boven de vereiste dekkingsgraad. Daarop heeft het fonds zich 'uit herstel' gemeld bij DNB. Hierop heeft DNB bevestigd dat het herstelplan is geëindigd. Eind september van het verslagjaar is de dekkingsgraad weer gezakt tot onder de vereiste dekkingsgraad. Het fonds heeft hiervoor, in afwachting van het nieuwe FTK, geen nieuw herstelplan hoeven indienen.

Actuele ontwikkelingen en vooruitzichten

Per 1 januari 2015 is een aangepast financieel toetsingskader van kracht geworden. Voor de berekening van de waarde van de pensioenverplichtingen wordt per die datum gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur waarbij, de onder het 'oude' FTK toegepaste middeling over de laatste drie maanden, is komen te vervallen. Daarmee is, vanwege de in de laatste drie maanden van 2014 gedaalde rente, de waarde van de pensioenverplichtingen, per 1 januari 2015, gestegen met € 284 miljoen. Daardoor is de dekkingsgraad per 1 januari 2015 gedaald tot 106,4% (ten opzichte van de 110,9% per 31 december 2014 waarbij de driemaands middeling nog van kracht was).

In het nieuwe FTK is de zogenoemde beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd. Deze kwam per eind 2014 uit op 116,2%. De beleidsdekkingsgraad wordt voortaan toegepast om te bepalen of er sprake is van een dekkings- of reservetekort. Voor de bepaling van een reservetekort is de vereiste dekkingsgraad op basis van het vereist eigen vermogen van belang. De eisen ten aanzien van de berekening van het vereist eigen vermogen zijn in het nieuwe FTK herzien. Voor het pensioenfonds betekent dit dat het vereist eigen vermogen per 1 januari 2015 uitkomt op € 1.405 miljoen en de vereiste dekkingsgraad op 119,6%. Daarmee heeft het fonds, ook onder het nieuwe FTK, een reservetekort. Omdat het fonds per eind maart 2015 nog steeds een reservetekort heeft, zal het fonds voor 1 juli 2015 een nieuw herstelplan onder het regime van het nieuwe FTK indienen bij DNB.

Met het nieuwe FTK worden regels geïntroduceerd ten aanzien van (toekomstbestendig) indexeren en de mogelijkheid om achterstanden in te halen. Wij verwachten dat hierdoor pas bij hogere dekkingsgraden volledige toeslagen kunnen worden verleend, waardoor de kans op groeiende achterstanden in de toekomst groter wordt. Bovendien beperkt het nieuwe FTK de mogelijkheden om deze achterstanden (snel) in te halen.

Eind 2014 heeft het bestuur zich gebogen over de beleggingsstrategie inzake de rente- en inflatieafdekking. Uitgangspunt in de bestaande strategie waren de verwachte toekomstige nominale pensioenkasstromen die waren opgehoogd met 40% van de verwachte toekomstige inflatie. Deze pensioenkasstromen werden voor de eerste 20 jaren voor 60% afgedekt alleen voor de rente en voor 40% afgedekt voor rente en inflatie (reële renteafdekking). Aanvullend werden de pensioenkasstromen van de drie daarop volgende jaren nog eens voor 100% afgedekt voor de rente. Het bestuur heeft besloten om de reële renteafdekking te beëindigen. De directe reden voor dit besluit is geweest de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor een economisch scenario van economische krimp, waarbij sprake is van dalende inflatie en stijgende reële rente. De impact van dit scenario wordt versterkt indien deze zich als een schok zou voordoen. Het bestuur acht de impact van een dergelijk 'Japanscenario' op de dekkingsgraad van het pensioenfonds (te) groot. Na het wegnemen van de reële rente-afdekking resteert een strategie met een renteafdekking van 60% van de nominale kasstromen voor de eerstvolgende 25 jaar.

Pensioenen

Doelstelling

Het pensioenbeleid is erop gericht om de pensioenovereenkomst zoals vastgelegd in het pensioenreglement uit te voeren onder de voorwaarden van de uitvoeringsovereenkomst. Bij het toekennen van nieuwe pensioenaanspraken wordt een premie in rekening gebracht op basis van een gedempte kostendekkende premie. Daarbovenop kan het bestuur een opslag in rekening brengen. De aangesloten werkgevers hebben geen andere financiële verplichtingen dan het betalen van de overeengekomen premie. Er bestaat dan ook geen verplichting om eventuele tekorten aan te vullen.

In de pensioenregeling is overeengekomen dat de opgebouwde en ingegane pensioenen welvaartsvast respectievelijk waardevast worden gehouden onder de voorwaarde dat de financiële positie dit naar het oordeel van het bestuur toelaat. Voor deelnemers streeft het pensioenfonds naar aanpassing aan de CAO-verhogingen bij Tata Steel IJmuiden en voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden naar aanpassing volgens de Nederlandse consumentenprijsindex. De financiering van deze voorwaardelijke aanpassingen moet komen uit het beleggingsrendement; er is geen reserve voor gevormd en er wordt geen premie voor betaald. Voor het kalenderjaar 2014 hebben sociale partners afgesproken om een extra opslag boven de gedempte kostendekkende premie te betalen om een deel van de toeslagverlening voor deelnemers over 2014 te kunnen financieren.

Nieuwe pensioenregeling

Naar aanleiding van de Wet verlaging maximumopbouw- en premiepercentages pensioenen en maximering pensioengevend inkomen was in 2014 wederom een aanpassing van de pensioenregeling noodzakelijk. Sociale partners hebben besloten met ingang van 1 januari 2015 de tot die datum geldende voorwaardelijke eindloonregeling te vervangen door een middelloonregeling met een opbouwpercentage van 1,875% voor het ouderdomspensioen en 1,313% voor het partnerpensioen. Daarnaast is met ingang van 2015 de franchise verlaagd van € 14.711 naar het fiscaal minimum van € 12.642 en is het maximaal pensioengevend salaris verlaagd tot het fiscaal maximum van € 100.000. Voor het salaris boven het maximum biedt het pensioenfonds een nettopensioenregeling aan. De aanpassing heeft alleen gevolgen voor de nieuwe pensioenopbouw, de opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers blijven onveranderd en worden voorwaardelijk aangepast aan de CAO-loonstijging.

Met de invoering van de nieuwe pensioenregeling is afgesproken dat de werkgever een vaste pensioenpremie van 28% van de pensioengrondslagen zal betalen in de jaren 2015 tot en met 2017. Indien blijkt dat deze premie in de genoemde periode niet voldoende is om de nieuwe aanspraken van deelnemers te kunnen inkopen dan kan het pensioenfonds besluiten de opbouw van nieuwe aanspraken zodanig te verlagen dat de inkoop van aanspraken weer kostendekkend is. Is er minder nodig dan de vaste premie dan kunnen deelnemers uit dit overschot een toeslag ontvangen.

Waarde opgebouwde pensioenkasstromen

De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het zekerstellen van de opgebouwde pensioenen. Daartoe dient het pensioenfonds op ieder moment een vermogen te bezitten dat gelijk is aan de waarde van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen plus een wettelijk vereiste vermogensopslag van 4,2%. Dit wettelijke minimum komt overeen met een dekkingsgraad van 104,2%. Onder deze grens is er sprake van een dekkingstekort. Een dekkingstekort kan ertoe leiden dat het pensioenfonds de opgebouwde pensioenen moet korten. In het crisisplan van het pensioenfonds is vastgelegd dat de kritische grens een dekkingsgraad is van 97%. Bij een dekkingsgraad van 97% of lager is de verwachting dat het pensioenfonds niet binnen de wettelijke termijn van drie jaar kan herstellen naar het niveau van 104,2%. Met de invoering van het nieuwe financieel toetsingskader krijgt het pensioenfonds de mogelijkheid een langere herstelperiode dan drie jaar als uitgangspunt te hanteren. De verwachting is dat dit zal leiden tot een lagere kritische dekkingsgraad.

De eerste tabel op pagina 13 geeft inzicht in de karakteristieken van de kasstromen per het einde van het boekjaar.

Kasstromen en waarde einde boekjaar (in mln. €)

	2014			2013		
	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)	Kasstroom	Contante waarde	VPV (in %)
Deelnemers	5.327	3.151	46	5.181	2.490	43
Gewezen deelnemers	735	459	7	516	252	4
Pensioengerechtigden	3.749	3.259	47	3.824	3.021	53
Totaal pensioenverplichtingen	9.811	6.869	100	9.521	5.763	100
Kenmerken	Gemiddelde rentevoet	Duration		Gemiddelde rentevoet	Duration	
	in %			in %		
Deelnemers	2,0	24		2,9	23	
Gewezen deelnemers	2,0	22		2,9	23	
Pensioengerechtigden	1,3	10		2,3	9	
Totaal pensioenverplichtingen	1,8	17		2,7	16	

De contante waarde is berekend door de kasstromen contant te maken met de rentetermijnstructuur van DNB per ultimo 2013 en 2014. De contante waarde van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen is gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen.

Opgebouwde pensioenen

De toename van de pensioenkasstromen in 2014 werd in hoofdzaak veroorzaakt doordat de omvang van de nieuwe kasstromen als gevolg van toeslagverlening en aangroei van aanspraken van deelnemers hoger was dan de pensioenuitkeringen in 2014. Daarnaast had de herrekening naar de nieuwe sterftegrondslagen een toename van de kasstromen tot gevolg van € 114 miljoen. Verlaging van sterftekansen heeft op de korte termijn, in verband met het kortlevenrisico, een verlagend effect op de kasstromen, maar op de langere termijn heeft dit juist door het langlevensrisico een verhogend effect op de kasstromen. Als beide effecten contant worden gemaakt dan is de stijging van de voorziening pensioenverplichten € 8 miljoen. De wijziging van de rentetermijnstructuur leidde in 2014 tot een groeivoet van de verplichtingen van 19,7%, waardoor er eind 2014 € 1.103 miljoen aan de voorziening moest worden toegevoegd. Vanaf 1 januari 2015 is in het kader van het nieuwe FTK een nieuwe rentetermijnstructuur (zie eerste grafiek op pagina 14) van toepassing zonder de driemaandsmiddeling. Op grond van deze nieuwe rentetermijnstructuur komt de groeivoet uit op 24,8% en is er een voorziening pensioenverplichtingen nodig van € 7.153 miljoen. De groeivoet van de verplichtingen is een belangrijke maatstaf. Het pensioenfonds streeft naar een beleggingsrendement boven de groeivoet waarmee de toeslagambitie en de kosten van de stijgende levensverwachting kunnen worden gefinancierd. Het gerealiseerde beleggingsrendement in 2014 was aanzienlijk en is uitgekomen op 14,9%, maar kwam daarmee desondanks 4,8 procentpunt lager uit dan de groeivoet van de pensioenverplichtingen. Dit was met de verleende toeslagen de belangrijkste oorzaak van de daling van de dekkingsgraad.

De kosten van de stijgende levensverwachting uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen komen in 2014 op 0,1%. Dit is het gevolg van door het Actuariel Genootschap nieuw uitgebrachte tabellen en aanpassing van de fondsspecifieke ervaringssterfte.

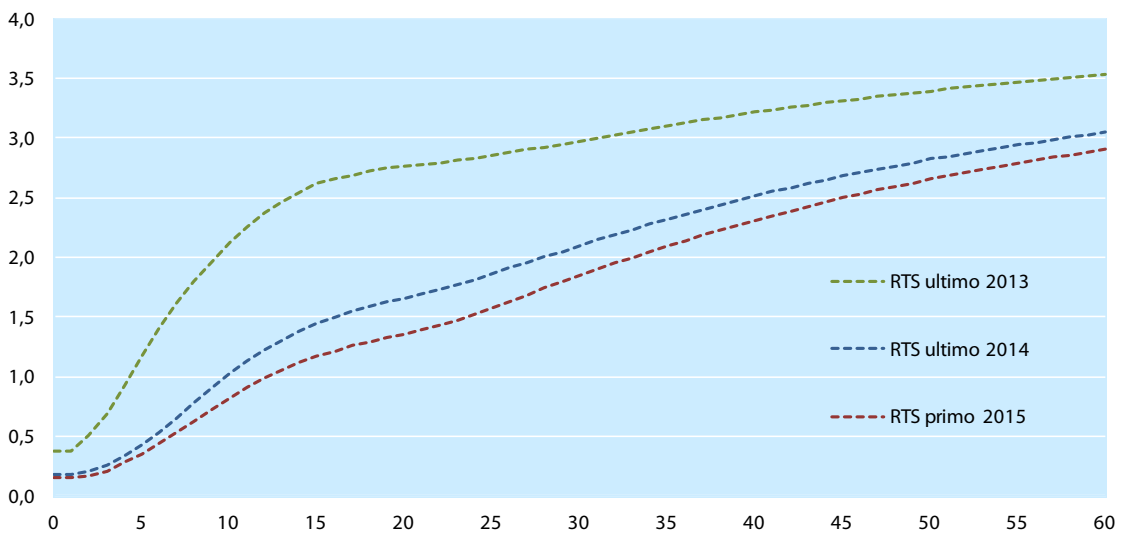
Beleggingsrendement versus groeivoet van de verplichtingen (in %)

	Gemiddeld per jaar over de afgelopen 5 jaar	2014	2013	2012	2011	2010
Groi beleggingen						
Beleggingsrendement	10,1	14,9	3,5	14,4	11,7	6,4
Groeivoet verplichtingen						
Renteontwikkeling	9,7	19,7	-2,4	9,1	14,5	9,1
Stijgende levensverwachting	1,5	0,1	0,9	1,4	0,0	5,0
	11,2	19,8	-1,5	10,5	14,5	14,1
Verschil	-1,1	-4,9	5,0	3,9	-2,8	-7,7

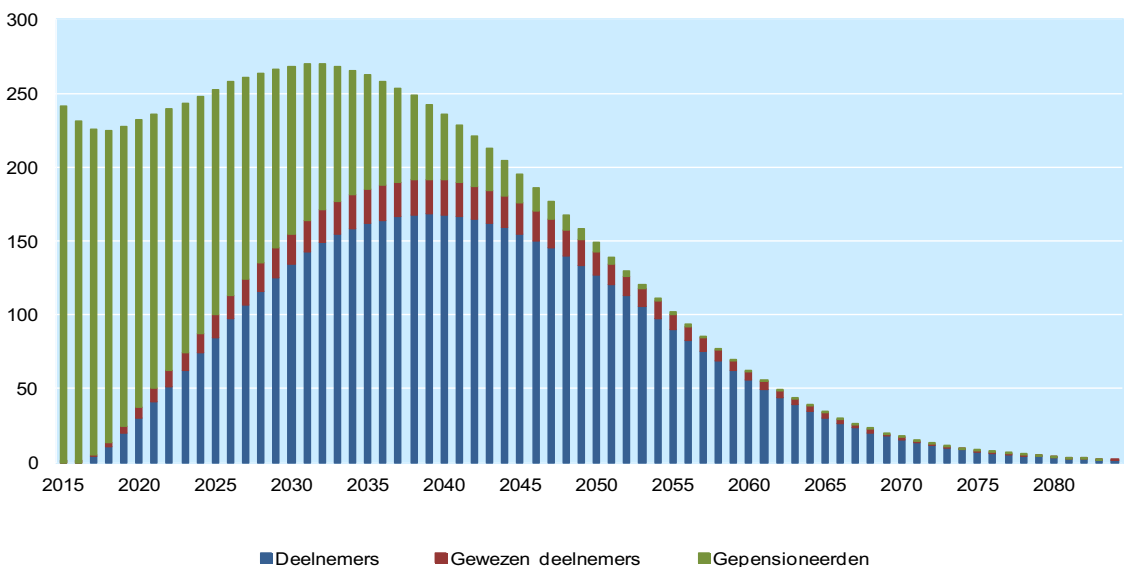
De tweede tabel op pagina 13 laat zien dat de in de afgelopen jaren behaalde beleggingsrendementen onvoldoende waren om de groei van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de renteontwikkeling en de kosten van de stijgende levensverwachting te compenseren. De lange termijn doelstelling van het pensioenfonds, een beleggingsrendement realiseren dat ruim 2% hoger ligt dan de groeivoet van de verplichtingen door renteontwikkeling, is het afgelopen jaar niet gerealiseerd.

De afgelopen vijf jaar lukte het alleen in 2012 en 2013 een beleggingsrendement hoger dan de groeivoet van de verplichtingen te behalen. In de afgelopen vijf jaar was het rendement onvoldoende om de groeivoet van de verplichtingen en de kosten van de stijgende levensverwachting op te vangen. Bij de groei van de pensioenverplichtingen achterblijvende beleggingsresultaten in combinatie met de toeslagen die in 2014 zijn toegekend is de belangrijkste oorzaak van de daling van de dekkingsgraad met ruim 6 procentpunt in de afgelopen vijf jaar.

Rentetermijnstructuur (RTS) per boekjaar (in %)



Verwachte jaarkasstromen per einde boekjaar (in mln. €)



Beleidskader

In 2014 heeft het bestuur het toeslag- en premiebeleid geëvalueerd en herzien. Hierbij zijn de maatschappelijke ontwikkelingen en de risicobereidheid van de achterbannen meegewogen. Dit heeft geleid tot het hierna beschreven beleid.

Toeslagbeleid

De belangrijkste wijziging is een verlaging van de grenzen vanaf waar toeslagverlening kan aanvangen en wanneer toeslag volledig kan worden toegekend. Daarnaast kent het nieuwe beleid voor deelnemers en pensioengerechtigden dezelfde dekkingsgraadgrenzen en vervallen de niet toegekende toeslagen niet meer na vijf jaar.

Het nieuwe toeslagbeleid op hoofdlijnen luidt als volgt:

- als toeslagmaatstaf blijft de CAO-loonstijging over het afgelopen kalenderjaar gelden voor de deelnemers en voor de pensioengerechtigden de Consumentenprijsindex van oktober tot oktober;
- onder een dekkingsgraad van 110% vindt geen toeslagverlening plaats;
- tussen een dekkingsgraad van 110% en 120% vindt er gedeeltelijk toeslagverlening plaats; voor elke procent boven de 110% wordt er 10% van de toeslagmaatstaf toegekend;
- vanaf en boven een dekkingsgraad van 120% is de toeslagverlening volledig;
- de ruimte om inhaaltoeslagen toe te kennen wordt halverwege het jaar beoordeeld. Als de dekkingsgraad van 31 mei hoger is dan 120% dan vindt er inhaal plaats.

Premiebeleid

De grens waaronder herstelopslagen op de premie in rekening worden gebracht, is verlaagd in lijn met het nieuwe toeslagbeleid. Alleen wanneer het fonds niet meer beschikt over de wettelijk vereiste reserves kan er sprake zijn van een herstelopslag op de premie. Bij een dekkingsgraad van 104,2% of lager is de opslag altijd 22%. Boven een dekkingsgraad van 104,2% kan de opslag lager uitvallen en is dan afhankelijk van de premiedekkingsgraad en de buffervrijval. Premiekortingen zijn alleen mogelijk als alle achterstanden in toeslagverlening zijn ingehaald.

Het dit verslagjaar vastgestelde toeslag- en premiebeleid zal in 2015 al weer moeten worden aangepast naar aanleiding van afspraken tussen sociale partners alsmede aan de nieuwe wettelijke regels die naar aanleiding van de Wet aanpassing financieel toetsingskader vanaf 2015 gelden.

Toeslagen

Het bestuur beoordeelt of de financiële situatie van het pensioenfonds voldoende is om de pensioenaanspraken en de pensioenrechten aan te passen. Het pensioenfonds streeft ernaar het pensioengevend salaris en de middelloonaanspraken van de deelnemers aan te passen overeenkomstig de CAO-verhogingen. Voor de ingegane pensioenen en de aanspraken van gewezen deelnemers streeft het pensioenfonds naar aanpassing (toeslagverlening) overeenkomstig de ontwikkeling van de consumentenprijzen. Het pensioenfonds houdt geen specifieke reserves aan om toekomstige toeslagen te kunnen financieren, wel kan de werkgever in overleg met sociale partners overeenkomen een extra premie boven de gedempte kostendekkende premie beschikbaar te stellen voor de financiering van toeslagen. In 2014 is van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. De ingegane pensioenen en de aanspraken van gewezen deelnemers zijn per 1 januari 2014 niet verhoogd met de geambieerde toeslag van 1,56%. Deze ambitie is gelijk aan het percentage waarmee de kosten voor het levensonderhoud volgens de consumentenprijsindex voor alle huishoudens van het Centraal Bureau voor de Statistiek tussen oktober 2013 en oktober 2014 zijn gestegen. Verder werden het pensioengevend salaris en de middelloonaanspraken van de deelnemers per 1 januari 2014 niet overeenkomstig de CAO-verhogingen in 2013 aangepast. Dit betekent dat de CAO-verhoging van 1,25% per juni 2013 niet is verwerkt in de pensioenaanspraken.

Gezien de positieve ontwikkeling van de dekkingsgraad in het eerste halfjaar in combinatie met het nieuwe toeslagbeleid heeft het bestuur besloten om per 1 juli 2014 een inhaaltoeslag te verlenen aan deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van 1% van de per eind 2013 opgebouwde pensioenen. Deze verhoging van de pensioenen had betrekking op de niet toegekende verhogingen in de periode 2008 tot en met 2013.

De beslissing over het verlenen van toeslagen baseert het bestuur op de dekkingsgraad per eind oktober. Eind oktober 2014 bedroeg de dekkingsgraad 113,1%. Voor het vaststellen van de toeslagen per 1 januari 2015 heeft het bestuur het nieuwe toeslagbeleid onverkort toegepast. Op grond hiervan is besloten 31% van de geambieerde toeslagverlening over 2014 toe te kennen. Voor deelnemers is een deel van de ontstane achterstand gecompenseerd

door een toeslag die gefinancierd is uit de premie van 2014. In 2014 is daarom het volgende besloten:

- de pensioenuitkeringen en de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers per 1 januari 2015 met 0,33% te verhogen, de ontwikkeling van de consumentenprijsindex in de periode tussen oktober 2013 en oktober 2014 bedroeg 1,05%. De achterstand neemt hierdoor toe met 0,72%;
- de pensioenaanspraken van deelnemers met 0,94% te verhogen, de CAO-verhogingen in 2014 bedroegen 0,5% per januari, 2% per mei en 0,5% per november. In totaal is dat 3,02%. De achterstand neemt hierdoor toe met 2,08%. Omdat in 2014 een extra toeslag gefinancierd uit premie is toegekend van 0,62%, is over 2014 de achterstand niet met 2,08% toegenomen maar met 1,46%;
- de maximale opslag van 22% zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst te verlagen naar 9% en de pensioenpremie voor 2015 vast te stellen op 28% van de pensioengrondslagen. De in 2015 in rekening te brengen pensioenpremie voor de collectieve pensioenregelingen bedraagt dan 18,8% van de pensioengrondslagen (inclusief een opslag van 9%). De werkgever heeft in overleg met de sociale partners voor 2015 besloten om de pensioenpremie vast te stellen op 28%, zodat er in 2015 een extra pensioenpremie van 9,2 procentpunt wordt betaald. Deze extra pensioenpremie kan eind 2015 worden aangewend om toeslagen aan deelnemers toe te kennen.

Achterstand toeslagverlening

Periode	Toeslagverlening per	Achterstand pensioengerechtigden en gewezen deelnemers	Achterstand deelnemers
uit premie 2014	31 december 2014		-0,62%
2008-2013 inhaal uit rendement	1 juli 2014	-1,00%	-1,00%
2008	1 januari 2009	2,78%	2,51%
2009	1 januari 2010	0,71%	0,50%
2010	1 januari 2011	1,57%	1,25%
2011	1 januari 2012	2,61%	1,76%
2012	1 januari 2013	2,87%	2,01%
2013	1 januari 2014	1,56%	1,25%
2014	1 januari 2015	0,72%	2,08%
Totaal cumulatief		12,39%	10,14%

Per 1 januari 2015 bedraagt de cumulatieve achterstand ten opzichte van de ambitie voor deelnemers 10,14% en voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers 12,39%. In principe kan de opgelopen achterstand worden ingehaald. De verwachting met betrekking tot toeslagverlening voor de komende jaren is echter dat er onvoldoende financiële ruimte is om de pensioenen (volledig) te verhogen met de prijs- en loonontwikkeling. De verwachting is dat er slechts een geringe kans bestaat dat de achterstanden kunnen worden ingehaald. Het nieuwe financieel toetsingskader zal ertoe leiden dat pas bij hogere dekkingsgraden volledige toeslagen mogen worden verleend, waardoor de kans groot is dat de achterstanden toenemen. Daarnaast beperkt het nieuwe financieel toetsingskader de mogelijkheden om achterstanden snel in te halen.

Premie en deelnemersbijdrage

Jaarlijks stelt het bestuur de hoogte van de basispremie plus eventuele opslag of korting vast. Dat gebeurt aan de hand van de tussen het pensioenfonds en de onderneming vastgestelde uitvoeringsovereenkomst en conform de bepalingen in het pensioenreglement. In de uitvoeringsovereenkomst is een maximaal in rekening te brengen premie vastgelegd. De onderneming betaalt voor elke deelnemer een premie aan het pensioenfonds. Hiervan ontvangt de onderneming een gedeelte van de deelnemers terug in de vorm van premie als percentage van de loonsom.

Voor 2014 is een premieniveau van 29% van de pensioengrondslagen afgesproken. De werknemers betalen een deelnemersbijdrage ter grootte van 30% van de premie. De hiervoor genoemde premie voor 2014 is inclusief de maximale opslag van 22% op de basispremie van 20,2%, het restant van 4,4 procentpunt is gebruikt voor de financiering van een toeslag voor deelnemers van 0,62%.

De premie voor het WGA-hiaatpensioen komt volledig voor rekening van de werknemers. Gelet op het positieve kosten- en inkomstenverloop in de afgelopen periode en de verwachte kosten in 2015 heeft het bestuur besloten dat in 2015, evenals in 2014, geen premie in rekening wordt gebracht voor het WGA-hiaatpensioen.

De pensioenpremie is met ingang van 1 januari 2015 vastgesteld op 28% van de grondslagen. Dit is inclusief de maximale opslag op de basispremie van 9% en een opslag van 9,2 procentpunt die bedoeld is voor het (gedeeltelijk) toekennen van toeslagen aan deelnemers.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het aantal verzekerden in 2014 weer.

Ontwikkeling aantal verzekerden in 2014

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdoms- pensioen	Partner- pensioen	Wezen- pensioen
Stand einde vorig boekjaar	9.605	4.069	9.728	5.675	95
Toetredingen	178				
Einde deelnemerschap	-421	421			-36
Waardeoverdracht		-32			
Ingang pensioen	-141	-155	296	309	21
Overlijden	-23	-17	-395	-332	
Afkoop en andere oorzaken		-210	-59	-28	-1
Saldo mutaties	-407	7	-158	-51	-16
Stand einde boekjaar	9.198	4.076	9.570	5.624	79

In 2014 pensioneerden wederom relatief weinig deelnemers. De gemiddelde leeftijd van het deelnemerbestand bleef nagenoeg hetzelfde en is uitgekomen op 48,3 jaar. Meer dan de helft van de deelnemers is ouder dan 50 jaar. Door de verhoging van de AOW-leeftijd neemt het percentage deelnemers dat ouder is dan 62 jaar snel toe. Het percentage deelnemers van 62 jaar of ouder steeg in 2014 naar 7,0% van het totale aantal deelnemers. De gemiddelde leeftijd waarop men het ouderdomspensioen in laat gaan is in 2014 vrijwel onveranderd gebleven op 63 jaar en 4 maanden. De verwachting is dat door de stijgende AOW-leeftijd en de pensioenrichtleeftijd van 67 jaar de pensioeningangsleeftijd de komende jaren verder zal oplopen.

Verdeling deelnemers naar leeftijdscategorie

Leeftijdscategorie in jaren	2014		2013	
	Aantal	%	Aantal	%
20-29	877	9,5	885	9,2
30-39	1.233	13,4	1.278	13,3
40-49	2.192	23,8	2.454	25,5
50-59	3.605	39,2	3.726	38,8
60-61	643	7,0	716	7,5
62-67	648	7,0	546	5,7
	9.198	100,0	9.605	100,0
Gemiddelde leeftijd		48,3		48,2
Gemiddelde pensioenleeftijd*		63,3		63,2

*De gemiddelde leeftijd waarop deelnemers het ouderdomspensioen laten ingaan.

Communicatie

Het pensioenfonds informeert deelnemers en gepensioneerden actief over hun pensioen en over ontwikkelingen bij het pensioenfonds. Daarvoor worden de volgende communicatiemiddelen ingezet.

Communicatie over nieuwe pensioenleeftijd en nieuwe pensioenregeling

In 2014 is veel aandacht uitgegaan naar communicatie over de nieuwe pensioenregeling (pensioenregeling 2014). Op de website is ingegaan op deze ontwikkelingen. Bestaande standaardbrieven met persoonlijke pensioenbedragen zijn aangepast, zodat het inkomen voortvloeiend uit de nieuwe pensioenregeling duidelijk is. De brochures en de website zijn aangepast aan de nieuwe regeling. De pensioenplanner op de website van het pensioenfonds is volledig

aangepast aan de nieuwe pensioenregeling. Ook in andere publicaties van het pensioenfonds, zoals de nieuwsbrief, is aandacht besteed aan de nieuwe pensioenregeling.

Publieksjaarverslag en nieuwsbrief

De actieve deelnemers en de pensioengerechtigden ontvingen informatie over de gang van zaken bij het pensioenfonds en over de belangrijkste feiten en cijfers in de vorm van een publieksjaarverslag. Dit is de publieksversie van het jaarverslag. In januari 2015 heeft het pensioenfonds een nieuwsbrief uitgebracht met een uitgebreide toelichting op het besluit om gedeeltelijke toeslagen over 2014 te verlenen. Daarbij heeft het bestuur aangegeven dat de verwachting is dat het waarmaken van de ambitie om de pensioenen te verhogen in de toekomst moeilijk blijft vanwege nieuwe wettelijke regels die vanaf 2015 gelden.

Website

Het pensioenfonds zorgt ervoor dat de website (www.pfhoogovens.nl) actueel blijft en aansluit bij de verzonden informatie. De website geeft elke maand informatie over de financiële positie van het pensioenfonds. Informatie over het stemgedrag van het pensioenfonds tijdens aandeelhoudersvergaderingen wordt per kwartaal gegeven.

Pensioenplanner

Werknemers hebben de mogelijkheid om met behulp van een online pensioenplanner de gevolgen van individuele keuzes zoals het eerder met pensioen gaan of deeltijdpensionering zichtbaar te maken. De pensioenplanner geeft de mogelijkheid om ook de netto pensioenuitkeringen te berekenen inclusief de AOW. Hierdoor ontstaat inzicht in de netto bestedingsmogelijkheden na pensionering.

Startbrief

Bij aanvang van het deelnemerschap ontvangt de nieuwe deelnemer een brief met uitvoerige informatie over de van toepassing zijnde pensioenregeling.

Pensioenopgaven

De deelnemers en pensioengerechtigden van het pensioenfonds ontvangen jaarlijks een pensioenoverzicht. Voor deelnemers is dit het wettelijk voorgeschreven Uniform Pensioenoverzicht. De gewezen deelnemers ontvangen eens per vijf jaar een opgave van hun pensioenaanspraken bij het pensioenfonds

Brochures

Het pensioenfonds beschikt over een pakket brochures voor alle belangrijke pensioenbepalende gebeurtenissen. Een panel van Tata Steel-medewerkers heeft een bijdrage geleverd aan de begrijpelijkheid van deze brochures. De brochures, het pensioenreglement en de statuten kunnen via de website worden gedownload.

Persoonlijke contacten

De medewerkers van de informatiebalie in het kantoor van het pensioenfonds en de telefonische helpdesk onderhouden de persoonlijke contacten met de verzekerden. Het pensioenfonds hecht veel waarde aan een persoonlijke benadering.

Het pensioenfonds nodigt iedere deelnemer ongeveer een half jaar voor de pensioendatum uit voor een gesprek over zijn of haar individuele pensioensituatie. Tijdens dit gesprek wordt met de deelnemer onder andere de keuzes doorgenomen die bij pensionering kunnen of moeten worden gemaakt. Hierdoor draagt Pensioenfonds Hoogovens eraan bij dat deelnemers weloverwogen keuzes kunnen maken.

Voorlichtingsbijeenkomsten

Het pensioenfonds werkt mee aan de introductiebijeenkomsten voor nieuwe medewerkers van Tata Steel IJmuiden. Op verzoek geeft het pensioenfonds ook voorlichting over pensioenaangelegenheden tijdens het werkoverleg van afdelingen van Tata Steel in IJmuiden.

Beleggingen

Doelstelling en strategie

Pensioengericht beleggen is kenmerkend voor het pensioenfonds. De belangrijkste doelstelling is, in ieder geval op lange termijn, dat het beleggingsrendement hoger is dan de groeivoet van de pensioenverplichtingen. Door het nemen van beleggingsrisico's kunnen er van jaar op jaar verschillen ontstaan tussen de groeivoet van de verplichtingen en het rendement op de beleggingen. Dit mismatchrisico is een belangrijke factor aangaande de veranderingen van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Onze beleggingsaanpak is afgestemd op het beheersen van dit risico en wordt gekenmerkt door het beheer van een tweetal portefeuilles; een matching- en een returnportefeuille.

Beleggingsaanpak

Om de rente- en inflatierisico's van de pensioenverplichtingen te dempen, hanteert het pensioenfonds een matching-portefeuille. Dit zogenaamde matchen van pensioenverplichtingen gebeurt hoofdzakelijk met beleggingen in obligaties met een hoge kredietwaardigheid, renteswaps en inflatieswaps. Met deze financiële instrumenten stuurt het pensioenfonds de mate waarin de karakteristieken van de beleggingen afwijken van de rente- en inflatiekenmerken van de pensioenverplichtingen.

Naast het beheersen van de rente- en inflatierisico's in de matchingportefeuille neemt het pensioenfonds in de returnportefeuille bewust beleggingsrisico's. Daarmee wordt additioneel beleggingsrendement nagestreefd om invulling te kunnen geven aan de indexatieambitie van het pensioenfonds. De zogenaamde returnbeleggingen zijn gericht op beleggingsrisico's die op langere termijn lonend zijn, oftewel meer opleveren dan de kosten die gemoeid zijn met deze investeringen. De portefeuillesamenstelling is erop gericht om over langere perioden de gewenste toegevoegde waarde te leveren om invulling te geven aan de ambities ten aanzien van het premieniveau, de toeslagverlening en om onvoorziene kosten (bijvoorbeeld onvoorziene toename van de levensverwachting) te financieren. De beleggingen worden gespreid over de categorieën aandelen, bedrijfsobligaties, vastgoed en overige beleggingen.

Het beleggingsresultaat na aftrek van de kosten die voortkomen uit de opgebouwde pensioenverplichtingen, is een belangrijke factor voor de veranderingen van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Op basis van het risicoprofiel van het collectief en inzichten in de huidige en verwachte toekomstige solvabiliteit bepaalt het bestuur de strategie met betrekking tot de afdekking van de rente- en inflatiekenmerken van pensioenverplichtingen en het nemen van beleggingsrisico's.

Beleggingsstrategie

Naar aanleiding van de lagere solvabiliteit is in de afgelopen jaren de doelstelling van het financiële beleid bijgesteld. Uitgangspunt voor de beleggingsstrategie vormden in 2014 de nominale pensioenen die met 40% van de toekomstige inflatie zijn opgehoogd.

De rente- en inflatiekarakteristieken van het beoogde pensioenniveau worden in beginsel beheerd middels matching-beleggingen (beleggingen met min of meer 'zekere' kasstromen, bijvoorbeeld Nederlandse staatsleningen). De beleggingsstrategie is voor de returnbeleggingen over 2014, behoudens de toename door een positief resultaat, nagenoeg onveranderd gebleven. Ook hebben er zich behoudens de invloed van marktwaarderingen op relatieve gewichten geen substantiële wijzigingen voorgedaan aangaande de allocatie binnen deze strategie.

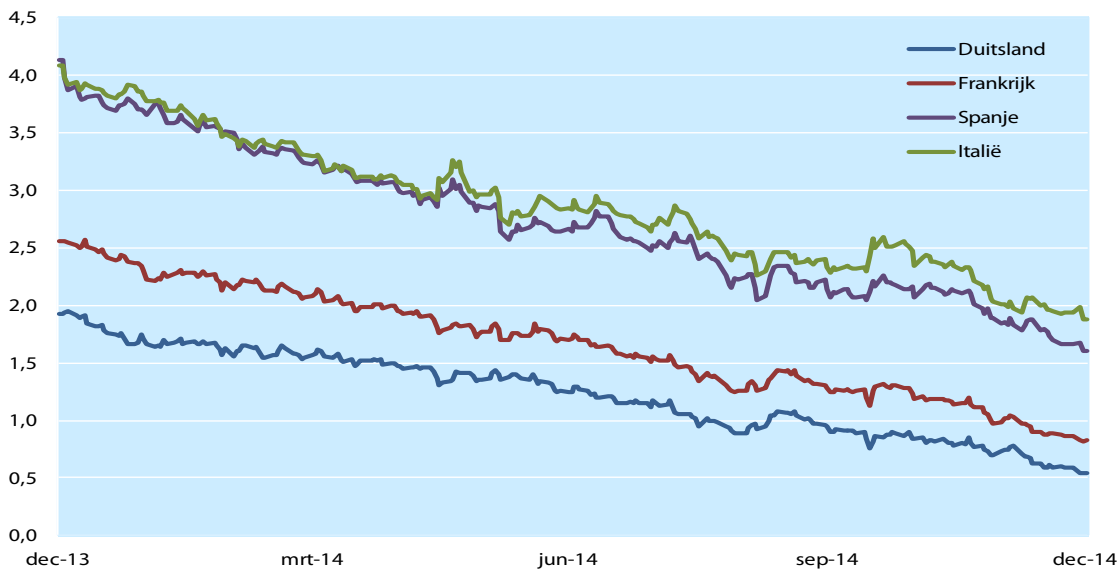
Er hebben wat betreft de strategie in de recente jaren zich enkele belangrijke wijzigingen voorgedaan. In 2010 en 2011 werd besloten tot het afbouwen van de rente- en inflatieafdekking voor pensioenkasstromen na 20 jaar. Dit omdat de nominale en reële rente (rente na aftrek van inflatie) voor de lange looptijden als extreem laag werden beschouwd. Gegeven het verdwijnen van deze extreme marktomstandigheden is eind 2013 besloten het mismatchrisico te verlagen en in het vervolg de nominale rente van pensioenkasstromen tot 23 jaar af te dekken. Dit beleid is gedurende 2014 gehandhaafd.

Beleggingsomgeving

In 2014 was de groei van de wereldeconomie met 2,5% beperkt. Met name de economische groei in de eurozone

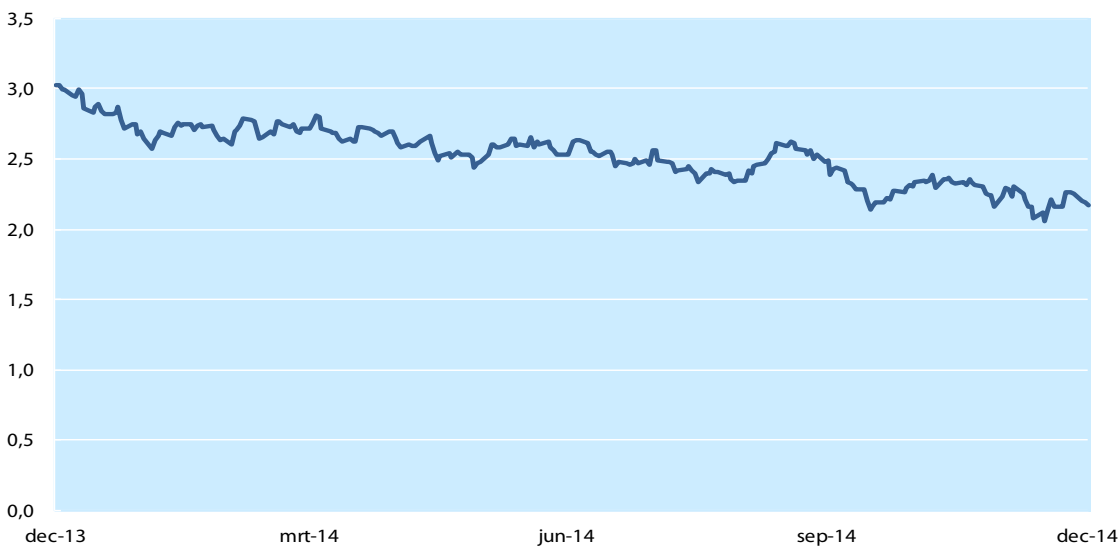
was relatief laag. Hoewel er geen sprake was van krimp, was het herstel broos met een economische groei van slechts 0,9%. De economie van Duitsland, de belangrijkste economie van de eurozone, groeide in 2014 met 1,6%. Echter, in de tweede en derde grootste economieën binnen het eurogebied, Frankrijk en Italië, bleef de economische groei achter. De werkloosheid in de eurozone lag in 2014 nog steeds relatief hoog, maar nam langzaam af gedurende het jaar. Ter bevordering van de economische groei en door dalende inflatie(verwachtingen) verlaagde de Europese Centrale Bank (ECB) haar rente verder tot 0,05%. Daarnaast startte de ECB in oktober met een opkoopprogramma gericht op het kopen van gedekte obligaties (respectievelijk covered bonds en asset-backed securities). Het doel van een lagere rente en het opkoopprogramma is de kredietverlening van banken aan het midden- en kleinbedrijf te stimuleren ten einde meer inflatie, banen en welvaart te creëren. Door de genomen maatregelen en de verwachting dat de ECB meer maatregelen zou aankondigen in de loop van 2015, daalden de markrentes gedurende 2014. Onderstaande grafiek toont het verloop van de 10-jaars rentes op staatsobligaties van de vier grootste economieën in de eurozone. Naast de absolute daling van de rentes, daalden ook de risico-opslagen van de Zuid-Europese landen ten opzichte van Duitsland.

10-jaars rente Europese staatsobligaties (in %)



De economie in de Verenigde Staten presteerde in 2014 goed met een groei van 2,4%. Bovendien daalde de werkloosheid naar 6,2% per eind 2014. Gedurende 2014 heeft de Fed, de Amerikaanse centrale bank, haar opkoopprogramma in kleine stappen afgebouwd. Eind oktober 2014 kondigde de Fed aan dat ze dit programma volledig had afgebouwd. Sinds de aankondiging van het opkoopprogramma in september 2012 groeide de balans van de Fed van \$ 2,8 biljoen tot \$ 4,5 biljoen. Ondanks het minder ruime beleid van de Amerikaanse centrale bank gedurende 2014, daalden de markrentes in de VS gedurende het jaar. Onderstaande grafiek toont de daling van de 10-jaars rente met circa 85 basispunten tot 2,17% in 2014.

10-jaars rente Amerikaanse treasury (in %)



Ten aanzien van de Japanse economie was er in 2014 sprake van noch groei, noch krimp, ondanks de enorme stimulus door de Bank of Japan. In de eerste 10 maanden kocht de Japanse centrale bank $\text{¥} 60 - 70$ biljoen per maand aan schuld papier, met name Japanse staatsobligaties. Eind oktober breidde de Japanse centrale bank haar opkoopprogramma uit tot $\text{¥} 80$ biljoen per maand. Dit uitgebreide programma geeft de centrale bank bovendien de mogelijkheid om naast Japanse staatsobligaties ook Japanse aandelen, ETF's en beursgenoteerde vastgoedfondsen op te kopen. Mede als gevolg van dit stimuleringspakket liep de inflatie in Japan op tot 2,4% op jaarbasis per ultimo 2014 na een langdurige periode van uiterst beperkte inflatie afgewisseld met deflatie.

Ten aanzien van de opkomende markten was er sprake van wisselende economische groeicijfers. Ondanks een economische groei van 7,4%, groeide de Chinese economie minder voorspoedig dan verwacht. Hoewel de economische groei in India minder hoog was dan die in China (5,5%), was de groei van de Indiase economie boven verwachting. Groei was er daarentegen nauwelijks in Brazilië (0,2%). In de tweede helft van 2014 was er bovendien sprake van een recessie. Ook de economische groei over 2014 in Rusland was mede vanwege de opgelegde handelsbeperkingen door Westerse landen, lagere energieprijzen en geopolitieke spanningen met betrekking tot Oekraïne beperkt.

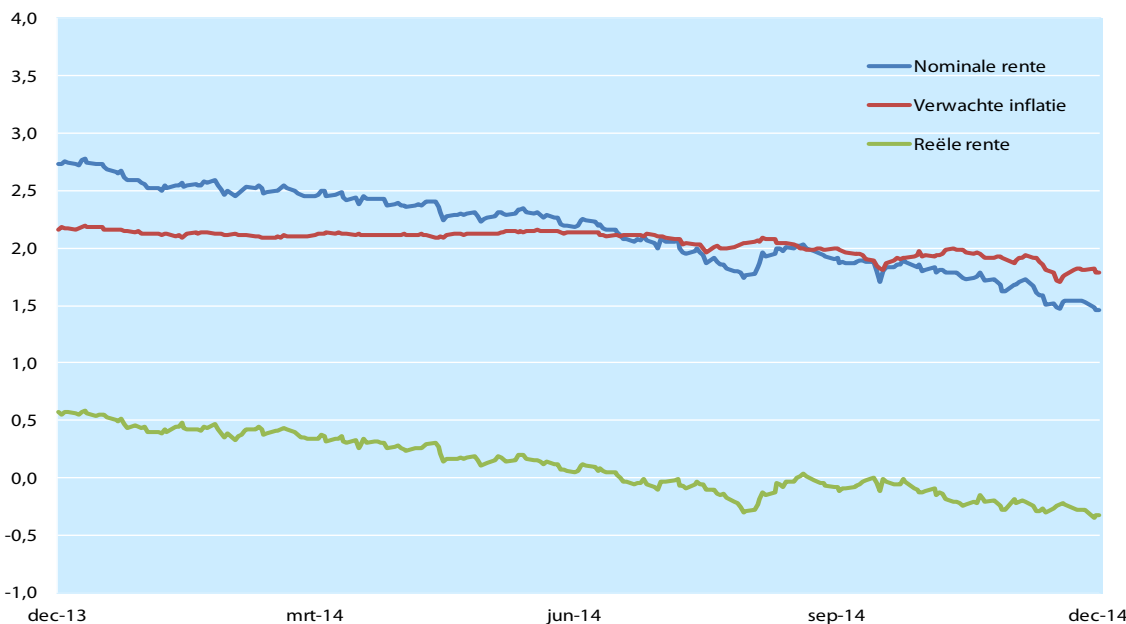
De euro/dollarkoers daalde in 2014 met ruim 12% tot 1,21. Met name de verwachting dat de ECB een omvangrijk kwantitatief verruimingsprogramma zou lanceren en het feit dat de Amerikaanse centrale bank haar opkoopprogramma volledig afbouwde, hebben bijgedragen aan deze relatief grote daling. Ook ten opzichte van het Britse pond daalde de koers van euro. Ten opzichte van de Japanse yen steeg de euro juist in waarde, mede ingegeven door het grote opkoopprogramma van de Japanse centrale bank.

Ten slotte was er in 2014 de nodige volatiliteit op de grondstoffenmarkten. Met name in de tweede helft van het jaar daalden de energiegrondstoffen sterk in prijs. De olieprijs (WTI) daalde in 2014 met ruim 40%, tegen de achtergrond van het toegenomen aanbod door de schaliegas en -olie revolutie in de VS en de lagere economische groei in vooral China.

Inflatie en rente

Gedurende 2014 daalde de 30-jaars inflatieverwachting voor de eurozone van 2,16% naar 1,79%. Deze daling weerspiegelt enerzijds de lagere verwachte prijzen door een langere periode van beperkte economische groei en anderzijds de sterke daling van energieprijzen in de tweede helft van 2014. Onderstaande grafiek laat het verloop van de 30-jaars inflatieverwachting zien (rode lijn). De 30-jaars swaprente (blauwe lijn) daalde sterk van 2,73% tot 1,46% ultimo 2014. Aangezien de inflatieverwachting nog sterker daalde dan de swaprente, daalde ook de reële rente (groene lijn) aanzienlijk voor de lange looptijd van 30 jaar.

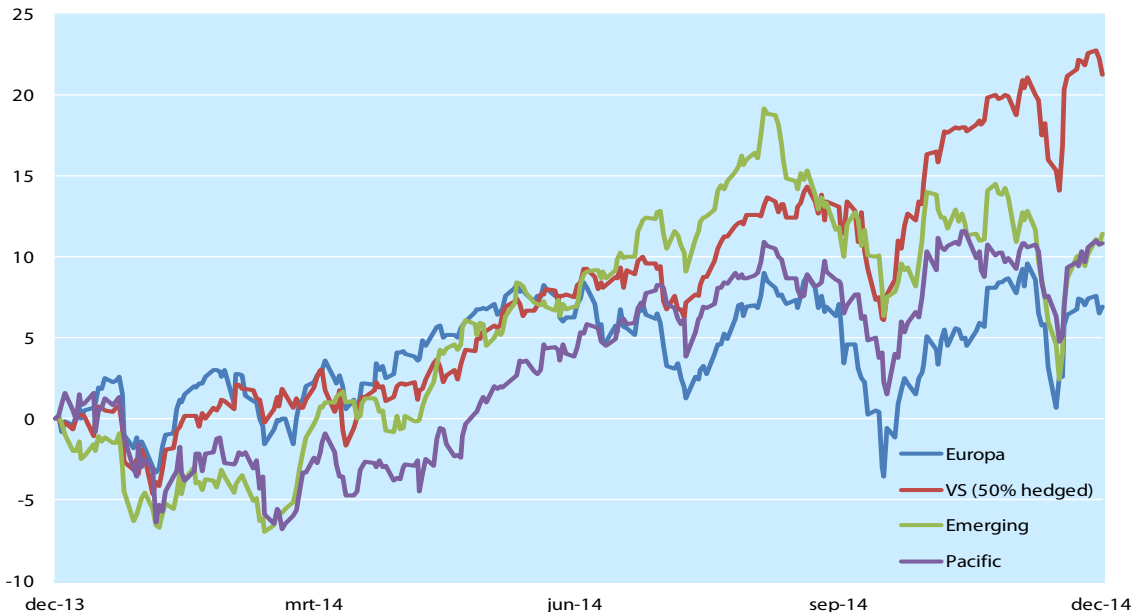
Ontwikkeling 30-jaars swaprente en 30-jaars verwachte inflatie (in %)



Aandelen

Onderstaande grafiek illustreert de rendementen van de aandelen indices wereldwijd in euro's. Met name de aandelenindex in de VS⁵ rendeerte met ruim 21% het beste. De Emerging Markets en Pacific aandelenindices behaalden beiden een winst van circa 11%. De Europese aandelenindex rendeerte het minst goed met 7%. Het verschil tussen de rendementen in Europa en rendementen op andere continenten wordt voor een belangrijk deel verklaard door de daling van de euro ten opzichte van andere belangrijke valuta's in de tweede helft van 2014.

Ontwikkeling MSCI aandelenindices (totaalrendement EUR in %)

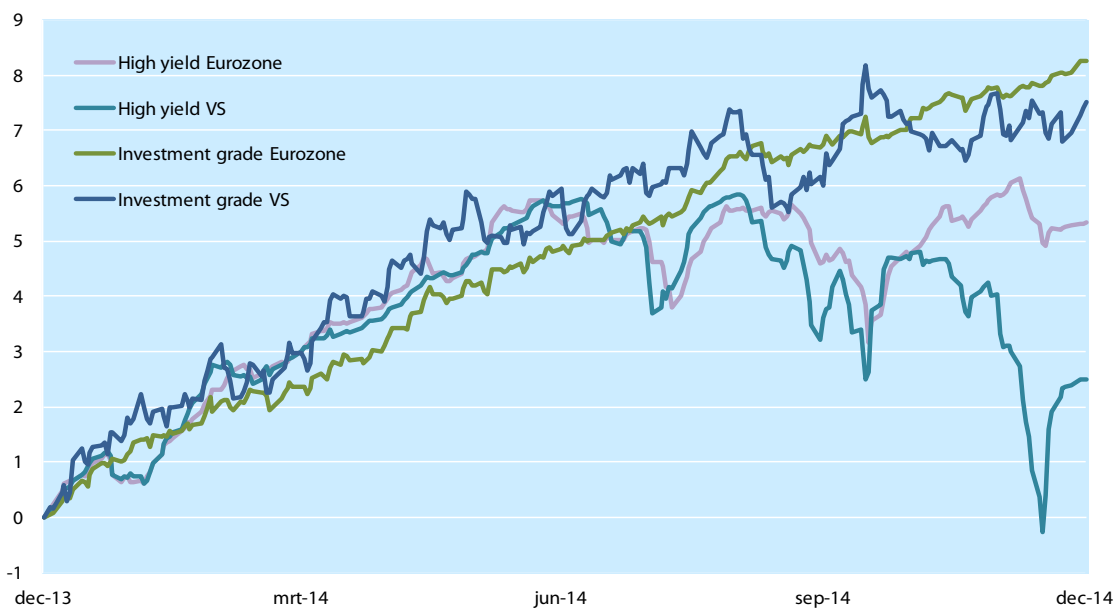


Vastrentende waarden

Het jaar 2014 was een goed jaar voor met name zeer kredietwaardige bedrijfsobligaties, getuige de grafiek op de volgende pagina. Zowel investment grade obligaties (rating hoger dan of gelijk aan BBB-) van bedrijven uit Europa als de VS rendeerden zeer goed met respectievelijk 8,3% en 7,5%. Dalende markttrentes waren de voornaamste reden voor de goede prestaties van deze beleggingscategorie. Rendementen van high yield obligaties (rating lager dan BBB-) werden beïnvloed door hogere kredietrisico-opslagen op dit type leningen. Met name de opslagen op Amerikaanse high yield obligaties werden hoger gedurende 2014. De dalende olieprijs in de tweede helft van 2014 en het feit dat een groot aantal energiebedrijven in de VS slecht gefinancierd is, zorgde voor hogere opslagen op leningen van energiebedrijven. Door het relatief grote marktaandeel van dit type leningen op de totale high yield markt resulteerde de hogere kredietrisico-opslagen in een enigszins negatief sentiment waardoor ook opslagen op andere leningen hoger werden. Het rendement op Amerikaanse high yield obligaties (+2,5%) was daardoor lager. Het sentiment op de Europese markt voor dit type obligaties was minder negatief, waardoor het rendement hoger bedroeg (+5,3%).

⁵ Het pensioenfonds heeft 50% van haar Amerikaanse aandelenexposure afgedekt voor valutaffecten. Het rendement zoals hier gepresenteerd weerspiegelt deze exposure. Bovendien staan de gemaakte belastingafspraken tussen de VS en Nederland het pensioenfonds toe de gehele dividendbelasting terug te vorderen. De rendementen op de Amerikaanse aandelenindex weerspiegelen ook dit feit.

Ontwikkeling bedrijfsobligaties Europa en VS (totaalrendement lokale valuta in %)



Beleggingsopbrengsten

In 2014 behaalde het pensioenfonds een beleggingsopbrengst van € 999 miljoen wat overeenkomt met een beleggingsrendement van 14,9%. De groeivoet van de FTK-verplichtingen was daarentegen 19,7%. Er is hierbij geen rekening gehouden met de bijstelling van de levensverwachting. Als daar wel voor wordt gecorrigeerd, dan bedraagt de stijging 19,8%. Onderstaande tabel toont de beleggingsopbrengsten en –rendementen van het pensioenfonds versus de groeivoet van de verplichtingen.

Beleggingsopbrengsten (in mln. €) en rendementen (in %)

	2014		2013		2010-2014	
	Opbrengsten	Rendement bijdrage	Opbrengsten	Rendement bijdrage	Opbrengsten cumulatief	Rendement bijdrage gemiddeld per jaar
Matchingportefeuille	720	10,7	-121	-1,8	2.066	6,8
Returnportefeuille	279	4,2	353	5,3	994	3,3
Totaal	999	14,9	232	3,5	3.060	10,1
Groeivoet van de verplichtingen		19,7		-2,4		9,7

Over de afgelopen vijf jaren was het beleggingsrendement gemiddeld 10,1% per jaar. De gemiddelde groeivoet van de verplichtingen bedroeg 9,7% als er geen rekening wordt gehouden met wijzigingen aangaande de levensverwachting. Rekeninghoudend met een hogere levensverwachting, was de gemiddelde groeivoet 11,2% over de afgelopen vijf jaren. Over deze periode had de matchingportefeuille een grotere rendementsbijdrage dan de returnportefeuille. Dit verschil is met name toe te schrijven aan sterk gedaalde rentes de afgelopen jaren. De dekkingsgraad daalde van 117,3% ultimo 2009 naar 110,9% ultimo 2014.

Matchingportefeuille

Het resultaat van de matchingportefeuille over 2014 was € 720 miljoen. De dalende nominale rente resulteerde in een positief resultaat voor de beleggingscategorieën staatsobligaties en renteswaps. Op de inflatieswaps werd daarentegen een verlies geleden als gevolg van dalende inflatieverwachtingen. Vooral de positie in covered bonds noteerde een positief resultaat mede als gevolg van een sterk dalende kredietopslag van Spaanse covered bonds. Het behaalde totaalresultaat lag in 2014 0,1% hoger dan dat van de benchmark.

Returnportefeuille

De returnportefeuille behaalde een resultaat van € 279 miljoen. De categorie aandelen behaalde het hoogste rendement met 11,0%. Ook in absolute zin droeg deze beleggingscategorie het meest bij vanwege haar grote weging in de returnportefeuille (gemiddeld 65% van de returnportefeuille in 2014). Door teleurstellende resultaten bij enkele van de actieve aandelenmanagers bleven de prestaties van de totale aandelenportefeuille enigszins achter bij die van de benchmark. Met een jaarrendement van 3,2% genereerde de 'vastrentende waarden'-portefeuille daarentegen wel toegevoegde waarde ten opzichte van de benchmark. Wat betreft vastgoedbeleggingen belegt het pensioenfonds in infrastructuur en Nederlands vastgoed. In 2014 daalden de taxatiewaarden van de beleggingen in Nederlandse winkel-, kantoren- en bedrijfsruimtesector met respectievelijk -3,9%, -1,3% en -4,4. Echter, het direct rendement (zijnde het huurrendement na kosten) compenseerde voor het verlies op de taxatiewaarden, waardoor het rendement op de Nederlandse vastgoedportefeuille positief was met 2,9%. Het totaalrendement van de vastgoedbeleggingen was in 2014 5,7%. Ten aanzien van de categorie 'overige beleggingen' is in 2014 de volledige afbouw van de posities in 'absolute return'-fondsen voortgezet. De voornaamste reden voor de afbouw van deze portefeuille is de lage nettorendementverwachting van deze fondsen die voor een belangrijk deel worden verklaard door de hoge beheervergoedingen. Daarnaast hebben andere nadelen van 'absolute return'-beleggingen zoals de juridische structuur, het gebrek aan liquiditeit en het gebrek aan transparantie een belangrijke rol gespeeld bij de overweging om deze portefeuille af te bouwen. Ultimo 2014 is deze afbouw nagenoeg afgerond. Het rendement van de categorie 'overige beleggingen' was in 2014 3,1%.

De onderstaande tabel toont een overzicht van de rendementen van de beleggingen en de rendementen van de benchmarks. De benchmarks worden gevormd door de MSCI indices voor aandelen, de Merrill Lynch indices voor vastrentende waarden en Hedge Fund Research indices voor overige beleggingen.

Rendement en benchmark returnportefeuille (in %)

	2014		2013		2010-2014	
	Rendement	Benchmark	Rendement	Benchmark	Rendement	Benchmark
Vastgoedbeleggingen	5,7	5,7	1,9	1,9	3,5	3,5
Aandelen	11,0	12,3	16,1	15,4	10,1	10,3
Vastrentende waarden	3,2	2,7	7,0	5,2	6,5	5,2
Overige beleggingen	3,1	0,8	19,2	7,9	4,7	1,6
Totaal returnportefeuille	8,3	9,1	11,5	10,9	7,2	7,3

Verantwoording kosten vermogensbeheer

Het pensioenfonds is zich bewust van de noodzaak om het pensioenvermogen zo kostenefficiënt als mogelijk te beheren. In dit kader stuurt het pensioenfonds zorgvuldig op zowel de kosten van intern beheer als ons beloningsbeleid ten aanzien van externe partijen aan wie beleggingstaken worden uitbesteed. Beoordeling van de door externe partijen verlangde beheervergoeding vormt bijvoorbeeld een wezenlijk onderdeel van het selectieproces. De beloning van een externe partij bestaat uit louter een vaste vergoeding of een vaste vergoeding in combinatie met een rendementsgerelateerde vergoeding. Vaste vergoedingen genieten doorgaans de voorkeur omdat deze niet aanmoedigen tot het nemen van onverantwoordelijke risico's. Echter, onder de juiste voorwaarden en juiste omstandigheden kunnen we met externe partijen ook een rendementsgerelateerde vergoeding overeenkomen als dat leidt tot een kostenefficiëntere uitvoering door de betreffende partij. Gespreide betaling van de rendementsgerelateerde vergoedingen, het instellen van een zogenoemde high water mark⁶ of het beperken van de maximaal te bereiken vergoeding zijn voorbeelden van risicobeperkende voorwaarden die worden opgenomen in contracten met externe partijen. Kostenni-

⁶ Een high water mark zorgt ervoor dat er alleen een rendement gerelateerde vergoeding wordt uitbetaald bij additionele netto cumulatieve meerwaarde door de externe partij.

veaus worden minstens op jaarlijkse basis geëvalueerd of deze nog marktconform zijn. Te hoge beheervergoedingen kunnen een reden zijn om het contract met een externe partij te beëindigen.

Gezien het feit dat intern beheer in termen van kosten doorgaans goedkoper is dan extern beheer en de kosten per beleggingscategorie kunnen verschillen, is de samenstelling van de beleggingsportefeuille van invloed op de totale uitvoeringskosten van het vermogensbeheer. Binnen de matchingportefeuille leidde vooral de opname van extern beheerde beleggingen in hypotheeklen in 2014 tot een stijging van de beheerkosten. Daarentegen resulteerde de afbouw van de posities in 'absolute return'-fondsen tot een daling van de beheerkosten binnen de returnportefeuille.

De uitvoeringskosten van het vermogensbeheer waren 0,31% van het gemiddeld belegd vermogen over 2014.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Bij de taakuitoefening geeft het pensioenfonds zich rekenschap van maatschappelijke gevolgen. Het gaat hierbij om de ecologische, sociale en governance factoren (ESG). De United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI) zijn bij de invulling van het beleid richtinggevend. De genoemde Principles bestaan uit een zestal onderdelen en beschrijven 35 criteria. Het pensioenfonds heeft de inspanningen op dit terrein naast de suggesties van UNPRI gelegd. Dit heeft geleid tot de conclusie dat ESG-overwegingen worden meegenomen in het beleggingsproces. Relevant hierbij is de aard van de belegging.

Bij de interne aandelenportefeuille worden potentiële ondernemingen beoordeeld op diverse ESG-aspecten, zoals de bestuurlijke structuur en de hoogte van beloning alsmede mogelijke betrokkenheid bij milieuvervuiling en veiligheidsissues. Deze informatie wordt meegenomen bij de vraag of vanuit een langere termijn perspectief in deze onderneming kan worden belegd. Dit vanuit de gedachte dat het niet voldoen aan ESG-criteria op lange termijn geen houdbaar ondernemingsmodel oplevert. Er wordt niet gewerkt met een 'best in class' beleggingsstijl op basis van specifieke ESG-factoren. Passieve aandelenmandaten zijn gekoppeld aan brede representatieve marktindices (zoals MSCI Europe voor Europese aandelen) en zijn niet onderhevig aan een additionele ESG-audit.

Sinds 1 januari 2013 hanteert het pensioenfonds bovendien een uitsluitingslijst voor haar beleggingen. Bedrijven die betrokken zijn bij controversiële wapens worden uitgesloten voor belegging. De uitsluitingslijst staat gepubliceerd op de website van het pensioenfonds onder het kopje 'Over ons' en sub kopje 'ESG-beleid'.

Ook wat betreft vastgoedbeleggingen spelen ESG-overwegingen een rol. Het vastgoed van het pensioenfonds wordt beheerd door Altera NV. Altera heeft in het 'Actualisatie Beleidsplan Duurzaamheid 2015-2017' een stappenplan gepresenteerd met concrete maatregelen aangaande duurzaamheid. In het Beleidsplan wordt uiteengezet dat Altera zal inzetten op:

- het meer inzicht krijgen in het verbruik van objecten en het verder verlagen van (energie) servicekosten;
- duurzame gebouwen met waterbesparende voorzieningen en efficiënte afvalinzameling;
- meer 'groene' objecten en lagere energiekosten;
- het verbeteren van het comfort en het bewerkstelligen van een goed binnenmilieu.

Een concrete invulling hiervan is bijvoorbeeld het streven naar een groen energielabel (label A t/m C) voor alle vastgoedobjecten.

Corporate governance

Er is bij beursvennootschappen veel aandacht voor evenwichtige vertegenwoordiging van alle betrokkenen en de wijze waarop aandeelhouders met hun rechten omgaan. Nederlandse pensioenfondsen hebben daarbij een wettelijke verplichting om hierover jaarlijks verslag uit te brengen.

In 2014 was er een actieve betrokkenheid bij het merendeel van de ondernemingen waarvan het pensioenfonds aandelen in de portefeuille heeft. Er is bij 97% van deze ondernemingen op aandeelhoudersvergaderingen gestemd. Hierbij is gebruik gemaakt van stemrapporten van internationaal opererende dienstverleners, zoals ISS. Mede aan de hand hiervan wordt gestemd over de voorstellen vanuit het management van de ondernemingen. In 52% van de vergaderingen was ons stemgedrag volledig conform de aanbevelingen van het management, in 48% van de gevallen werd er op één of meerdere onderdelen hiervan afgeweken. Voorts is het pensioenfonds lid van Eumedion, dat zich richt op het onderhouden en doorontwikkelen van het corporate governance beleid van in Nederland gevestigde institutionele beleggers.

Bestuursaangelegenheden

Aanpassingen in formele stukken

Het in 2014 van kracht zijnde Pensioenreglement 2014 is herzien op basis van de uitkomsten van het overleg van de sociale partners IJmuiden. Het nieuwe Pensioenreglement 2015 is op 19 december 2014 in het bestuur vastgesteld. De concrete aanpassingen worden toegelicht in het hoofdstuk Pensioenen in dit jaarverslag.

De uitvoeringsovereenkomst is begin 2014 aangepast, dit in samenhang met de wijzigingen in Pensioenregeling 2014. In de loop van 2015 wordt de uitvoeringsovereenkomst van een update voorzien conform Pensioenregeling 2015.

De aanpassing van de ABTN is begin 2014 afgerond. Dit document is vervolgens aan DNB aangeboden. Als gevolg van het nieuwe FTK wordt de ABTN in de eerste helft van 2015 herzien.

Het bestuur heeft eind 2013 gekozen voor het paritaire bestuursmodel. De statuten zijn in 2014 op basis hiervan aangepast aan de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Ook heeft het bestuur een huishoudelijk reglement opgesteld, waarin wordt ingegaan op de taken/rol/samenstelling van de adviescommissies en het dagelijks bestuur.

Compliance en integriteit

Voor zogenaamde verbonden personen en insiders geldt binnen Stichting Pensioenfonds Hoogovens de gedragscode. Deze is gebaseerd op de modelgedragscode van de Pensioenfederatie. Onderwerpen die hierin aan de orde komen zijn bijvoorbeeld vertrouwelijkheid van informatie, belangenconflicten, koersgevoelige informatie, geschenken en nevenfuncties. In 2014 is een redactionele wijziging in de gedragscode aangebracht.

Het bestuur spreekt in principe elk kwartaal aan de hand van een rapportage over compliance. In 2014 heeft een evaluatie van de compliancefunctie plaatsgevonden. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen in de inrichting van compliance binnen Stichting Pensioenfonds Hoogovens of wijzigingen van de documenten.

Code Pensioenfondsen

Het bestuur heeft kennisgenomen van de Code Pensioenfondsen, gepubliceerd in 2014 door de Pensioenfederatie / Stichting van de Arbeid. Eind 2014 is in het bestuur geconcludeerd dat Stichting Pensioenfonds Hoogovens voldoet aan het merendeel van de bepalingen (pas toe). Ook is vastgesteld wat de achtergrond is van het niet volledig naleven van enkele bepalingen (leg uit). In het onderstaande een korte toelichting op de achtergrond van de (beknopt weergegeven) bepalingen waarvoor geldt 'leg uit'.

Nr. 36 Het bestuur bevordert dat dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. Hiermee kunnen degenen die hier financieel afhankelijk van zijn zonder gevaar voor hun positie rapporteren over onregelmatigheden binnen de onderneming.

Richting derden wordt hier geen aandacht aan besteed omdat mag worden verwacht dat deze partijen hierover beschikken. Een check op dit punt is te specifiek.

Nr. 45 Benoeming en ontslag worden uitgevoerd door belanghebbenden, zo mogelijk door het orgaan zelf, met betrokkenheid van een ander orgaan. Een bestuurslid wordt benoemd en ontslagen door het bestuur, na het horen van de raad van toezicht over de procedure. Een lid van de Commissie van intern toezicht wordt benoemd door het bestuur na bindende voordracht van het VO en ontslagen door het bestuur na bindend advies van het VO.

Het primaat voor benoeming van bestuursleden en leden van het VO ligt bij de achterbannen. Het ligt niet in de rede om hier formeel een ander orgaan bij te betrekken. Bij het intern toezicht geldt een advies vanuit het VO, zo wordt recht gedaan aan zowel de onafhankelijke rol van het intern toezicht enerzijds en de bestuursverantwoordelijkheid anderzijds.

Nr. 47 Het bestuur, het VO en de CIT leggen bij een vacature de eisen voor de vacante functie vast.

Nr. 49 Het bestuur stelt voor iedere bestuursfunctie een specifieke profielschets op. Daarin staan de vereiste geschiktheid en het geschatte tijdsbeslag.

Er zijn profielschetsen voor leden van het bestuur en de CIT. Tot op heden heeft het VO niet met een formele profielschets gewerkt. Voor bestuursleden geldt een algemene profielschets, dit weerspiegelt hun integrale verantwoordelijkheid. Wel bestaan specifieke profielschetsen voor de (drie) bestuursleden met specialistische kennis.

Nr. 56 Het VO bevordert de geschiktheid en diversiteit van zijn leden.

Nr. 66 Het bestuur stelt voor iedere bestuursfunctie een specifieke profielschets op, inclusief vereiste geschiktheid en geschatte tijdsbeslag.

Nr. 67 In bestuur en VO zitten ten minste één man en één vrouw.

Nr. 68 In het bestuur en het VO zitten ten minste één lid boven en één lid onder veertig jaar.

Nr. 69 Het bestuur en het intern toezicht houden bij het opstellen van de profielschets rekening met het diversiteitsbeleid. Het VO houdt hier rekening mee bij het opstellen van de competentievisie.

Nr. 70 Bij de vervulling van een vacature wordt actief gezocht (en/of actief opgeroepen om te zoeken) naar kandidaten die passen in de diversiteitsdoelstellingen. Het bestuur neemt hierover tijdig contact op met degenen die betrokken zijn bij het voordragen of de verkiezing van kandidaten.

Bij de samenstelling van organen wordt rekening gehouden met geschiktheid (kennis, competenties en professioneel gedrag). Benoeming vindt plaats op voordracht van belanghebbenden. Beleid ten aanzien van diversiteit met betrekking tot leeftijd en geslacht is primair een zaak voor benoemende partijen, als onderdeel van het opvolgingsbeleid. In het bestuur heeft één vrouw zitting, één lid was op het moment van de recente benoeming jonger dan veertig jaar. Het VO bestaat uit mannen van boven de veertig jaar.

Met achterbannen en organen wordt door het bestuur periodiek gesproken over het aspect diversiteit bij de opvulling van vacatures en het opvolgingsbeleid.

Bestuur

In 2014 is de samenstelling van het bestuur aangepast. Binnen de geleding werknemers/actieven is de heer ir. G.J. Keilman opgevolgd door ir. B.M. Neelis. Voorts is drs. G.H. Horn opgevolgd door ir. H.J.A. Littmann (geleding gepensioneerd).

Mede door deze wijzigingen is ook de samenstelling van de adviescommissies aangepast. Voor de Adviescommissie beleggingen en risico (ABR) is door het bestuur gekozen voor één vertegenwoordiger namens werknemers / gepensioneerd en niet meer voor aparte vertegenwoordigers vanuit deze twee geledingen. De bestaande vacature vanwege het vertrek van de heer drs. G.H. Horn uit de ABR is daarmee vervallen.

Met betrekking tot de Adviescommissie financiering en risico (AFR) is eind 2014 het lidmaatschap van de heer drs. G.H. Horn beëindigd. Uitgaande van het maximale aantal leden is op dit moment nog sprake van vacante posities in de AFR.

De samenstelling van de Adviescommissie audit en rapportage (AAR) is gewijzigd door het vertrek van ir. G.J. Keilman, hij is opgevolgd door dr. R. Verhoef. De vacature die in deze commissie openstond, is opgevuld door J.T. de Ridder.

Tot slot is in de Geschillen- en Klachtencommissie ir. G.J. Keilman opgevolgd door ir. B.M. Neelis.

De keuzes die Stichting Pensioenfonds Hoogovens heeft gemaakt ten aanzien van de bestuursstructuur zijn in 2014 verwerkt in de diverse fondsdocumenten. Naast de statuten en het huishoudelijk reglement is een nieuw reglement voor het Verantwoordingsorgaan (VO) en de Commissie intern toezicht (CIT) besproken, conform de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Het intern toezicht wordt bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens ingevuld door een orgaan dat formeel de wettelijke taken van een visitatiecommissie heeft. De onderneming is met twee leden in het VO vertegenwoordigd, de verhouding tussen het aantal leden namens de actieven en de gepensioneerd is conform de wettelijke bepalingen (op dit moment drie leden namens de gepensioneerd en twee leden namens de actieven). De uitgangspunten met betrekking tot het VO zijn vastgelegd in een convenant van de bij het VO betrokken achterbannen.

In 2014 heeft het bestuur twaalf maal vergaderd (inclusief de sessie met het VO alsmede de externe accountant en actuaris over de vaststelling van het jaarverslag 2013). Het dagelijks bestuur (voor samenstelling zie pagina 68) bereidt onder andere de agenda van de vergaderingen van het bestuur voor. Daarnaast heeft een zogenaamde heises-sie plaatsgevonden. In de vergaderingen kwamen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

- vaststelling statuten en huishoudelijk reglement;
- beleid inzake geschiktheid bestuur / vaststelling notitie;
- Pensioenreglement 2015;
- beleidsstaffel 2014;
- premie en indexatie;

- middellange termijnplan (MLTP);
- wijzigingen in de ABTN;
- vaststelling Jaarverslag 2013 en bespreking van de inbreng van VO en CIT;
- beloningsbeleid bestuursleden / leden VO (beiden namens gepensioneerden);
- implicaties voor Stichting Pensioenfonds Hoogovens van de Code pensioenfondsen;
- Financieel Richtplan 2015 (beleggingsstrategie voor de komende jaren);
- diverse beleggingsonderwerpen;
- maatschappelijk verantwoord beleggen;
- bespreking rapportages compliance.

Naast de reguliere contacten en informatie-uitwisseling met de toezichthouders is bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens in 2014 door DNB een beleggingsonderzoek uitgevoerd. DNB concludeert dat een aantal zaken verbeterd moeten worden. Dit betreft onder andere de uitwerking van het strategisch beleggingsbeleid alsmede de uitwerking en werking van de riskmanagementfunctie. DNB geeft aan dat in het nieuwe FTK het Prudent Person beginsel verder wordt ingevuld en dat het pensioenfonds stappen moet zetten om aan de aangepaste wet- en regelgeving te voldoen. Ook is door Stichting Pensioenfonds Hoogovens deelgenomen aan het self-assessment belangenverstrengeling en het self-assessment inzake ICT (beiden van DNB).

Het beleid gericht op geschiktheid van het bestuur is vastgelegd in de nieuwe notitie Geschiktheidsbeleid 2014. Hierin wordt ingegaan op het beleid inzake kennis, competenties en professioneel gedrag. Ook het opvolgingsbeleid is hierin vastgelegd. In 2014 hebben tevens diverse activiteiten plaatsgevonden gericht op bevordering van de kennis en know-how van het bestuur. Door de beleggingsafdeling en de afdeling CRM zijn elk kwartaal periodieke sessies verzorgd met een toelichting op respectievelijk een actueel beleggingsonderwerp en een periodieke rapportage (maandrapport en kwartaalrapportages). Daarnaast nemen bestuursleden deel aan verschillende cursussen en seminars.

De paritaire leden van het bestuur namens de onderneming en de actieven ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden ten behoeve van Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Gezien het toegenomen tijdsbeslag ontvangen de drie leden namens gepensioneerden sinds medio 2014 een vergoeding die dit reflecteert (aangesloten is bij één van de schaalbedragen conform de CAO van de onderneming). De twee externe deskundigen ontvangen een vergoeding op basis van een tijdsinzet van gemiddeld één dag per week. Hierbij is rekening gehouden met onder andere vergoedingenniveaus bij andere pensioenfondsen en met vergoedingen die worden verstrekt in het kader van de SER-normen. Ook VO-leden benoemd door de onderneming en actieven ontvangen geen vergoeding voor hun VO-lidmaatschap. De drie leden van het VO namens gepensioneerden ontvangen sinds medio 2014 een onkostenvergoeding.

Adviescommissie beleggingen en risico (ABR)

De Adviescommissie beleggingen en risico heeft in 2014 vijf keer vergaderd. De volgende onderwerpen zijn aan de orde geweest:

- de reguliere periodieke rapportages vanuit de uitvoeringsorganisatie (maand en kwartaal) en de kwartaalplannen met de voorgenomen implementatie van het beleggingsbeleid;
- evaluatie ABR / BAC;
- omgevingsanalyse 2014;
- het Financieel Richtplan 2015 (gericht op het beleggingsbeleid 2015 en verder) / aanpassing van de fondsvoorwaarden;
- evaluatie van de afbouw van de portefeuille absolute-return;
- notities over het allocatieproces in de matching- en de returnportefeuille;
- assetmix matchingportefeuille / voorstel beleggen in woninghypotheken.

Adviescommissie financiering en risico (AFR)

In 2014 vergaderde de Adviescommissie financiering en risico tien keer. Over de volgende onderwerpen zijn adviezen uitgebracht:

- de nieuwe Beleidsstaffel 2014;
- doelstellingennotitie 2014;
- toeslagverlening en premie;
- middellange termijnplan (MLTP);
- aanpassingen in het nieuwe FTK;
- verwerking nieuwe gegevens inzake langlevens / ervaringssterfte.

Adviescommissie audit en rapportages (AAR)

Deze adviescommissie is in 2014 vier keer bij elkaar geweest. Gesproken is over onder andere:

- Jaarverslag 2013;
- evaluatie compliance Stichting Pensioenfonds Hoogovens;
- self assessment IT;
- pilot 'In control statement'.

Geschillen- en klachtencommissie

In 2014 heeft één verzekerde van het pensioenfonds zich tot de kantonrechter gewend met een klacht (er is voorafgaand hieraan geen beroep gedaan op de Geschillen- en klachtencommissie). Betreffende verzekerde is door de kantonrechter in het ongelijk gesteld.

Personeel

Het pensioenfonds heeft geen eigen personeel, de medewerkers zijn in dienst van Tata Steel Nederland Services en gedetacheerd bij het pensioenfonds. De hiermee verband houdende personeelskosten worden door het pensioenfonds aan Tata Steel Nederland Services vergoed. Voor het personeel van het pensioenfonds geldt een evenwichtig beloningsbeleid dat gespiegeld wordt aan het beleid van Tata Steel Nederland. Het beloningsbeleid voldoet aan de uitgangspunten voor het beloningsbeleid zoals neergelegd in het besluit van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 30 juli 2013. Van de beloningen, waarvan een (beperkt) deel in de vorm van een variabele uitkering kan worden toegekend, gaan geen prikkels uit die afbreuk doen aan de verplichting van het pensioenfonds om zich in te zetten voor de belangen van zijn verzekerden en andere stakeholders, of andere op het pensioenfonds rustende zorgvuldigheidsbeginselen.

Verantwoording en toezicht

Verslag Commissie van intern toezicht

In de ABTN van Stichting Pensioenfonds Hoogovens staat in artikel 1.2.3.4 omschreven waartoe de Commissie van intern toezicht (CIT) is ingesteld “de CIT beoordeelt de wijze waarop het pensioenfonds door middel van beleids- en bestuursprocedures en –processen wordt aangestuurd, alsmede de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met risico’s op de langere termijn”. Jaarlijks voert de CIT daartoe een onderzoeksplan uit en stelt over haar bevindingen een rapportage samen. Over haar bevindingen over 2014 heeft de CIT op 19 maart 2015 met het bestuur gesproken. De CIT heeft haar toezicht 2014 uitgevoerd op basis van de VITP-Toezichtcode.

Het onderhavige verslag is een samenvatting van bovengenoemde rapportage.

Samenstelling CIT en verantwoording

De voorzitter van de CIT is de heer P. van Meurs RA. De twee overige leden van de commissie zijn de heren G.E.A. van Til MBA en mr. H.J. Thoman. In samenspraak met het bestuur is een aftredingsschema opgesteld, waarbij in principe een benoemingstermijn van drie jaar geldt, tenzij voor afloop van die termijn bij wijziging van de bestuursstructuur de CIT komt te vervallen. In 2014 is die termijn éénmalig verhoogd tot vier jaren, zodat de samenstelling van de CIT nog gelijk is aan die van 2013.

De CIT-leden hebben hun overige functies kenbaar gemaakt en verklaard dat zij hun werk als toezichthouder op Stichting Pensioenfonds Hoogovens onafhankelijk en alleen in het belang van de deelnemers van het pensioenfonds hebben uitgevoerd.

Werkwijze

In 2014 heeft de CIT met enige regelmaat overleg gevoerd met het bestuur. Hierdoor is de CIT vroegtijdig geïnformeerd over ontwikkelingen binnen het pensioenfonds en is verduidelijking verkregen op de reguliere documenten - zoals notulen, verslagen, rapporten e.d. - die de CIT ontvangt. Daarnaast heeft de CIT, zoals gebruikelijk, gesprekken gevoerd met medewerkers en directie van de uitvoeringsorganisatie, de voorzitter van het bestuur, diverse bestuursleden, de voorzitter van het Verantwoordingsorgaan (VO) en de externe actuaar. Ook is gesproken met een lid en de secretaris van de Raad van Bestuur van Tata Steel Nederland en met de betreffende toezichthouders van De Nederlandsche Bank.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Het merendeel van de aanbevelingen van de CIT over 2013 zijn opgevolgd.

In de bestuursvergadering van 16 december 2013 is besloten om het huidige paritaire model voort te zetten en de werking van dit model medio 2015 te evalueren. Het bestuur is op het moment van schrijven van dit rapport deze evaluatie aan het voorbereiden. Er zullen criteria worden vastgesteld en er zal een methode van evaluatie worden gekozen.

De CIT concludeert in haar rapport dat er een aantal belangwekkende onderwerpen zijn, die tijdens de evaluatie van de bestuursstructuur aan de orde zouden moeten komen.

De onderwerpen liggen onder meer op het gebied van de bestuursstructuur, de commissiestructuur, de omvang van het bestuur en de samenwerking tussen bestuur en uitvoeringsorganisatie. Maar ook wordt aandacht gevraagd na te gaan op welke wijze het functioneren van het VO en van de CIT verbeterd zou kunnen worden.

In november 2014 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) een beleggingsonderzoek uitgevoerd bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Op 29 december 2014 heeft DNB een rapport uitgebracht met voorlopige bevindingen naar aanleiding van het onderzoek. Het rapport is inmiddels definitief uitgebracht. DNB concludeert dat een aantal zaken verbetering behoeft. Deze zaken betreffen onder andere de uitwerking van het strategisch beleggingsbeleid alsmede de uitwerking en werking van de risk management functie. DNB wijst erop dat in het nieuwe FTK het Prudent Person beginsel nader wordt ingevuld en dat Stichting Pensioenfonds Hoogovens stappen dient te zetten om te voldoen aan aangepaste wet- en regelgeving. Daarnaast worden er enige minder urgente bevindingen opgesomd.

De CIT heeft vastgesteld dat het bestuur heeft besloten de opvolging van het rapport van DNB serieus aan te pakken en het project te laten leiden door een externe deskundige.

Voor de overige beleidsterreinen heeft de CIT het bestuur enige suggesties en verbeterpunten aangereikt.

Eind mei 2015 treedt G.E.A. van Til terug uit de CIT nu zijn benoemingstermijn is geëindigd.

IJmuiden, 13 mei 2015

Reactie bestuur

Ook dit jaar is de Commissie van intern toezicht (CIT) grondig te werk gegaan bij de voorbereiding van de inbreng voor het Jaarverslag 2014. Begin 2015 is een aantal interviews gehouden. De voorlopige bevindingen zijn vooraf met het bestuur besproken. In 2014 zijn er ook diverse reguliere overleggen van het bestuur met de CIT geweest. De CIT heeft voorts inzage in de documenten die in de vergaderingen van het bestuur worden besproken.

De CIT wijst erop dat eind 2013 is besloten het huidige paritaire bestuursmodel te continueren. Medio 2015 wordt deze keuze door het bestuur geëvalueerd. De CIT benoemt een aantal onderwerpen voor deze evaluatie, die door het bestuur worden herkend. Bij de evaluatie is ook van belang of het opvolgingsbeleid, gericht op de geschiktheid van aspirant-leden voor het bestuur, voldoende vruchten afwerpt. In 2013 is uitvoerig met de achterbannen (inclusief het Verantwoordingsorgaan (VO) en de CIT) gesproken over de keuze voor het huidige bestuursmodel en de overwegingen daarbij. Dit ook vanwege de differentiatie in taken en rollen van het VO en de CIT in de verschillende modellen. Het bestuur onderschrijft mede om die reden de suggestie om bij de evaluatie ook het functioneren van het VO en de CIT mee te nemen.

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft eind 2014 bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens een on-site beleggingsonderzoek uitgevoerd. De bevindingen zijn inmiddels definitief en met DNB besproken. De bevindingen van DNB zijn geënt op het nieuwe Financieel Toetsingskader (FTK) dat vanaf 1 januari 2015 van kracht is. Het bestuur heeft zich over de consequenties van deze aanbevelingen gebogen en aanpassingen in het beleggingsbeleid geïnventariseerd. Hierbij wordt externe ondersteuning gebruikt. Het betreffende plan van aanpak wordt op dit moment geïmplementeerd en loopt parallel aan de implementatie van het nieuwe FTK.

Ook in 2014 heeft Stichting Pensioenfonds Hoogovens wederom veel baat gehad bij de discussies met en de bevindingen van de CIT. Het bestuur spreekt hiervoor zijn dank uit aan de CIT. Gegeven de uitdagingen die er liggen is het bestendigen van deze constructieve samenwerking tussen CIT en bestuur van groot belang.

IJmuiden, 13 mei 2015

Oordeel Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan (VO) heeft als taak jaarlijks een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, het door het bestuur gevoerde beleid, de beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben en de naleving van de principes van goed pensioenbestuur.

Het Verantwoordingsorgaan “nieuwe stijl” kent een uitbreiding van taken en bevoegdheden, welke zijn vastgelegd in het Reglement Verantwoordingsorgaan Stichting Pensioenfonds Hoogovens. Ook is het VO uitgebreid met een 3e vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden, namelijk de heer S. (Sjoerd) Krotjé, en bestaat daardoor nu uit 7 leden.

Deze rapportering van het VO en de reactie daarop van het bestuur zijn op 11 mei 2015 besproken.

Bevindingen en aanbevelingen

Ontwikkeling dekkingsgraad

De dekkingsgraad is gedaald van 117,3% naar 110,9%. Een daling dus van 6,4%, welke in vergelijking met de Nederlandse pensioenfondsen hoog is. Deze zijn namelijk gemiddeld met slechts 2% gedaald en wel van 110% naar 108% (DNB-statistiek).

De belangrijkste reden van de daling van de dekkingsgraad is gelegen in het feit dat de disconteringsvoet van de VPV met 0,9% is gedaald en wel van 2,7 naar 1,8%.

De sterkere daling van de dekkingsgraad dan de Nederlandse Pensioenfondsen kan worden verklaard door het verlenen van een inhaalindexatie, een lager rendement van de returnportefeuille en door een belangrijke verliespost op inflatieswaps als gevolg van de verder gedaalde inflatie.

Hiermee is de positionering van Stichting Pensioenfonds Hoogovens in 2014 danig verslechterd. Was ultimo 2013 de dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds Hoogovens nog gemiddeld 7% beter dan de pensioenomgeving, ultimo 2014 was dat nog maar ca. 3%.

Beleid inflatieswaps

Wederom werd in 2014 een belangrijk verlies op inflatieswaps geleden, namelijk € 258 mln. Het cumulatieve verlies op inflatieswaps bedraagt nu € 684 mln, hetgeen ongeveer een dekkingsgraadverlies van 10% vertegenwoordigt. Het is uiteraard wrang nu te moeten constateren dat een beleidsmaatregel, bedoeld om zo veel mogelijk inflatie te kunnen indexeren, er toe heeft geleid dat juist minder of in het geheel niet kon worden geïndexeerd. Het VO begrijpt dat het bestuur deze maatregel op enig moment zou willen beëindigen om daarmee verdere verliezen te voorkomen, maar is verrast dat het bestuur begin 2015 heeft besloten deze beleidsmaatregel z.s.m. te stoppen, zeker tegen de achtergrond van het zeer lage inflatieniveau op het moment van besluitvorming en dat dit beleid een half jaar geleden nog als passend werd gekwalificeerd.

Beleidsstaffel

Het VO is verheugd dat het bestuur in 2014 dit onderwerp nu energiek heeft opgepakt. Dit heeft geleid tot een herziene beleidsstaffel met een degelijke onderbouwing. Inhoudelijk ondersteunt het VO de conclusies m.b.t. de indexaties van harte.

De nieuwe beleidsstaffel heeft meteen in 2014 zijn nut bewezen bij het toepassen van de indexatie in 2014 en de inhaalindexatie over 2013. Voor de deelnemers betekent de nieuwe beleidsstaffel dat er nu een realistisch perspectief wordt geboden wat de toeslagverlening betreft. Al met al een belangrijke stap voorwaarts, ook al zal in 2015 nog gerekend moeten worden met de vereisten van het nieuwe FTK.

Adviesaanvraag Danieli Corus Technical Services B.V. (DCTS)

In november 2014 heeft het bestuur aan het VO advies gevraagd omtrent het voornemen met DCTS een nieuwe uitvoeringsovereenkomst aan te gaan. Kernpunt van het advies van het VO is geweest geen overeenkomst aan te gaan voor onbepaalde tijd, maar voor een eindige duur met optie tot verlenging te kiezen. Het bestuur heeft besloten de strekking van dit advies van het VO te volgen, in die zin dat, op verzoek van sociale partners, de groep deelnemers beperkt blijft tot DCTS werknemers die vóór 1 januari 2016 deelnemer zijn.

Adviesaanvraag premievaststelling 2015

Eind december 2014 heeft het bestuur advies gevraagd over het voorgenomen besluit inzake de premievaststelling voor 2015. Het VO heeft haar advies uitgebracht op 24 december 2014.

Geadviseerd is om bij de berekening van de premie 2015 een rendement te hanteren dat maximaal gelijk is aan het in het Middel Lange Termijnplan (MLTP) gehanteerde verwachte rendement. Dat bij voorkeur zou liggen tussen de RTS en de gehanteerde rente in het MLTP.

Het advies van het VO is door het bestuur niet overgenomen. Voor een gedeelte van de argumentatie van het bestuur heeft het VO, mede gezien de impact van het nieuwe FTK begrip. Het VO begrijpt echter niet hoe het mogelijk is dat het bestuur t.b.v. een premievaststelling voor de nabije toekomst meer waarde hecht aan rendementsstatistieken uit het verleden van de afgelopen 25 jaar dan aan haar eigen aannames voor de komende 5 jaar zoals weergegeven in het MLTP.

Het VO ziet met belangstelling uit naar de vaststelling van de pensioenpremie in het licht van het nieuwe FTK.

Financieel Richtplan (FRP)/Middel Lange Termijnplan (MLTP)

Het VO hecht grote waarde aan de toegevoegde waarde die deze plannen hebben voor de organisatie.

Het FRP 2015 is een duidelijk beter leesbaar document dan in voorgaande jaren. Het verschaft veel informatie en gevoeligheden voor omgevingsfactoren. Een korte managementsamenvatting met duidelijke conclusies van het bestuur zou het een krachtiger document maken

Wat is de visie van het bestuur of wat is het meest waarschijnlijke scenario? Deze vragen reflecteren zich ook in het MLTP, wat zonder beantwoording daarvan, daardoor een statisch rekenmodel dreigt te gaan worden. Zo gaat het MLTP er o.a. van uit dat de rente en inflatie zich conform de per ultimo 2014 bestaande marktverwachting zullen blijven ontwikkelen. Op deze gebieden verandert er dan dus 5 jaar niets. Helaas maakt dat het MLTP nog niet tot het inzicht verschaffende model dat het resultaat van onderling samenhangende visies op en ontwikkelingen van variabelen goed tot uitdrukking brengt.

Ook zal het VO het op prijs stellen indien het bestuur er in slaagt deze documenten voor het begin van het nieuwe jaar vast te stellen, zoals enige jaren geleden nog goed gebruik.

Beleggingsbeleid

Over het beleggingsbeleid zijn in de afgelopen jaren veel documenten geschreven. Toch blijven bepaalde aspecten in de communicatie over dit beleid voor velen onduidelijk. Het VO zou dit beleid graag helder samengevat zien op bijvoorbeeld drie A-viertjes.

Het VO heeft kennis genomen van het definitieve rapport beleggingsonderzoek van De Nederlandsche Bank. Dit rapport is zeer ingrijpend en stelt veel eisen, waaraan Stichting Pensioenfonds Hoogovens zal dienen te voldoen. Als alle betrokkenen de gemaakte opmerkingen en aanbevelingen voldoende serieus nemen, heeft VO er vertrouwen in dat deze uitdagingen door het bestuur adequaat zullen worden opgepakt.

Communicatie

De communicatie naar de deelnemers middels het publieksjaarverslag, persoonlijke brieven en nieuwsbrieven is van goede kwaliteit.

Het bestuur en het VO hebben in het afgelopen jaar werkafspraken gemaakt en stappen genomen om de onderlinge communicatie, wat betreft een duidelijke vastlegging en opvolging van gemaakte afspraken, verder te verbeteren.

Bevindingen Commissie van Intern Toezicht (CIT)

Het VO heeft kennis genomen van en overleg gehad over de bevindingen van het CIT en kan zich daarin goed vinden. Het VO onderschrijft en ondersteunt van harte de door het CIT gedane aanbevelingen, waarvan met name worden genoemd de aanbevelingen m.b.t. de aanpak van de evaluatie van de nieuwe bestuursstructuur, inclusief de samenwerking tussen bestuur en uitvoeringsorganisatie enerzijds en VO anderzijds.

Conclusie

De dekkingsgraad is met 6,4% gedaald en de betere positie t.o.v. andere pensioenfondsen is substantieel verslechterd. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn de dalende rente en inflatie.

Op verschillende punten, als beleidsstaffel, maar ook op aspecten van het FRP en MLTP, is vooruitgang geboekt.

Het jaar 2014 is een moeilijk jaar geweest vanwege de externe omstandigheden en vanwege veranderingen als o.a. het nieuwe FTK, de nieuwe pensioenregeling en de nieuwe uitvoeringsovereenkomst. Dit heeft veel werk met zich meegebracht. Het VO spreekt haar waardering uit voor het vele werk dat door zowel het bestuur als de uitvoeringsorganisatie is verzet.

Het jaar 2015 brengt ook weer vele uitdagingen met zich mee. Veel onderwerpen vragen dringend aandacht van het bestuur, waarvan met name genoemd de aanpak van het rapport beleggingsonderzoek van de DNB, de invoering van het nieuwe FTK en de evaluatie van de bestuursstructuur. Daaraan toegevoegd worden dan nog de kanttekeningen en aanbevelingen van het VO alsmede van het CIT. Bovendien blijven de externe economische omstandigheden nog steeds onzeker met alle risico's van dien.

Het VO heeft er vertrouwen in dat het bestuur in staat zal zijn deze onderwerpen goed aan te pakken en tot een goed einde te brengen en rekent daarbij op een goede proactieve samenwerking met het bestuur.

IJmuiden, 13 mei 2015

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met veel belangstelling kennis genomen van de inbreng van het Verantwoordingsorgaan (VO). Zoals gebruikelijk heeft het VO ook dit jaar haar bevindingen in een overleg met het bestuur toegelicht. Het afgelopen jaar is daarnaast ook diverse malen op reguliere basis met het VO gesproken. In deze overleggen is van gedachten gewisseld over verschillende onderwerpen alsmede over adviezen vanuit het VO over het beloningsbeleid van bestuurders, de uitvoeringsovereenkomst en de premiestelling 2015. Het VO neemt ook deel aan achterbanbijeenkomsten.

Het reglement VO is conform de Wet versterking bestuur pensioenfondsen aangepast. Met betrekking tot de samenstelling, benoeming en zittingsduur is door benoemende partijen een convenant gesloten. Hierin is overeengekomen dat geen verkiezingen voor de leden van het VO worden gehouden. In het kader van de verhouding tussen pensioengerechtigden en deelnemers is de samenstelling van het VO in 2014 aangepast (drie leden namens gepensioneerden en twee namens de deelnemers). Daarnaast zijn twee werkgeversvertegenwoordigers lid van het VO.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is vooral in het vierde kwartaal afgenomen als gevolg van extreme rentedaling in de markt. De relatieve positie ten opzichte van andere pensioenfondsen is hierdoor verslechterd met 4 procentpunt (referentie DNB-statistiek).

De extreme rente- en inflatie-omgeving van eind 2014 heeft zich doorgezet in het eerste kwartaal van 2015 waardoor naar oordeel van het bestuur een risico op langdurig lage of zelfs negatieve inflatie is ontstaan. Na ampele overwegingen heeft het bestuur geoordeeld dat handhaven van een reële rentehedge niet passend meer is.

De herziening van de beleidsstaffel is een belangrijke activiteit geweest in de eerste helft van 2014 waarbij veel aandacht is uitgegaan naar de beleidsmatige onderbouwing ervan. Een en ander vormt een degelijke basis om in 2015 herzieningen door te voeren die noodzakelijk zijn vanwege het nieuwe FTK.

Eind 2014 is tweemaal advies gevraagd aan het VO in verband met voorgenomen bestuursbeslissingen.

Voor wat betreft de nieuwe uitvoeringsovereenkomst met Danieli Corus Technical Services BV (DCTS) heeft het bestuur de strekking van het advies van het VO gevolgd en is akkoord gegaan met wat sociale partners van DCTS zijn overeengekomen. Dit betekent dat deelname aan de pensioenregeling van Stichting Pensioenfonds Hoogovens beperkt blijft tot de huidige groep deelnemers en degenen die in 2015 deelnemer worden. De uitvoeringsovereenkomst voor deze groep deelnemers is voor onbepaalde tijd aangegaan. Voor werknemers die vanaf 1 januari 2016 in dienst treden bij DCTS zal het pensioen elders worden ondergebracht.

Voor de premievaststelling 2015 heeft het bestuur de voorkeur om - vanwege de aard der zaak - het verwachte lange termijn rendement bepalend te laten zijn (en niet een 5 jaars korte termijn verwachting vanuit het MLTP).

Het jaar 2015 brengt voor Stichting Pensioenfonds Hoogovens enkele speciale uitdagingen met zich mee, buiten de normale bedrijfsvoering. Naast implementatie van het nieuwe FTK zullen de follow-up van de bevindingen van het beleggingsonderzoek van DNB en de evaluatie van het bestuursmodel veel aandacht van bestuur en uitvoeringsorganisatie vragen.

Het VO zal regelmatig en op passende wijze over de voortgang worden geïnformeerd en waar relevant om advies worden gevraagd.

Het bestuur is ervan overtuigd dat ook voor het komende jaar sprake zal zijn van een goede relatie en constructieve samenwerking met het VO.

IJmuiden, 13 mei 2015

Jaarrekening 2014

Financiële overzichten (in mln. €)

Balans per 31 december

		2014	2013
Actief			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(2)		
Vastgoedbeleggingen		474	463
Aandelen		2.496	2.139
Vastrentende waarden		3.629	3.271
Derivaten		1.436	926
Overige beleggingen		297	395
Ontvangen zekerheden		479	256
		8.811	7.450
Vorderingen en overlopende activa	(3)	39	43
		8.850	7.493
Passief			
Stichtingskapitaal en reserves	(4)	745	998
Technische voorzieningen	(5)	6.869	5.763
Overige schulden en overlopende passiva	(6)	1.236	732
		8.850	7.493

Staat van baten en lasten

		2014	2013
Baten			
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(7)	102	108
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	(8)	999	232
		1.101	340
Lasten			
Pensioenuitkeringen		244	248
Pensioenuitvoeringskosten		4	4
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds			
Pensioenopbouw		116	126
Toeslagen		106	
Rentetoevoeging		22	21
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	(9)	-249	-252
Wijziging marktrente		1.103	-162
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten			-1
Kosten langlevens		8	49
Overige actuariële resultaten			-18
		1.106	-237
Saldo overdrachten van rechten	(10)		1
Overige lasten			-1
		1.354	15
Saldo van baten en lasten		-253	325

Bestemming van het saldo van baten en lasten

	2014	2013
Stichtingskapitaal en reserves	-253	325

Kasstroomoverzicht

	2014	2013
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	2.678	2.114
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	229	203
Betaalde vermogensbeheerkosten	-27	-31
Aankopen beleggingen	<u>-2.734</u>	<u>-2.141</u>
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	146	145
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	102	108
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	5	3
Betaalde pensioenuitkeringen	-244	-248
Betaald in verband met overdracht van rechten	-5	-4
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	<u>-4</u>	<u>-4</u>
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-146	-145
Mutatie in de liquide middelen	0	0

Toelichting op de jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (1)

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen, opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Algemeen

Voor zover hieronder niet anders is aangegeven, vindt waardering plaats op basis van actuele waarde. Alle in een vreemde valuta luidende bedragen zijn omgerekend in euro's tegen de per balansdatum geldende valutakoersen. Verschillen, ontstaan door afwijkingen ten opzichte van de aan het eind van het voorafgaande jaar gehanteerde koersen, worden verwerkt in de beleggingsopbrengsten. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De toedeling van het belegd vermogen naar beleggingscategorieën is geschied op het niveau van individuele beleggingsportefeuilles of vermogensbeheerders.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien:

- indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft;
- in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Door het bestuur gevormde oordelen bij toepassing van de grondslagen die belangrijke gevolgen hebben voor de jaarrekening, hebben met name betrekking op de beleggingen voor risico pensioenfondsen en de technische voorzieningen.

Deelnemingen

Het pensioenfonds houdt kapitaalbelangen in maatschappijen met een beleggingskarakter. Om inzicht te geven in de samenstelling van de beleggingsportefeuille wordt de waarde van de deelnemingen opgenomen onder de betreffende beleggingscategorie. De waardering van de kapitaalbelangen is gebaseerd op de waarderingsgrondslagen van het fonds.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerd

De waardering van beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur geschiedt tegen beurswaarde per balansdatum.

Niet beursgenoteerd

De waardering van niet beursgenoteerd vastgoed en infrastructuur geschiedt tegen intrinsieke waarde op basis van de laatste taxatiewaardes. Vrijwel alle participaties worden jaarlijks getaxeerd op actuele waarde.

Aandelen

Hiertoe behoren aandelen, converteerbare obligaties en financiële instrumenten met de karakteristieken van aandelen, alsmede de aan deze beleggingscategorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. De waardering geschiedt tegen beurswaarde, voor zover het de converteerbare obligaties betreft vermeerderd met de lopende rente op de balansdatum. Niet beursgenoteerde beleggingen zijn opgenomen voor de geschatte marktwaarde.

Vastrentende waarden

Hieronder vallen obligaties, leningen en financiële instrumenten met de karakteristieken van vastrentende waarden, alsmede de aan deze beleggingscategorie toe te rekenen liquide middelen en deposito's. Waardering geschiedt tegen beurskoers plus lopende rente op de balansdatum. In het geval er geen beurskoers beschikbaar is, geschiedt waardering tegen de contante waarde van de toekomstige termijnen van rente en aflossing. De contante waarde wordt bepaald op basis van een rekenrente die gelijk is aan de geldende marktrente van soortgelijke instrumenten met een gelijke looptijd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op actuele waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De waardering van de Total return swap (TRS) geschiedt met behulp van een marktconform en toetsbaar waarderingsmodel. In dit model wordt rekening gehouden met het kredietrisico, de waarde van het onderpand, de door het pensioenfonds ontvangen vergoeding, overige specifieke contractvoorwaarden en eventuele feitelijke markttransacties nabij de balansdatum.

Overige beleggingen

Onder deze categorie zijn de beleggingen opgenomen in zogenoemde absolute returnstrategieën. Deze worden gewaardeerd tegen actuele waarde. In geval van niet beursgenoteerde fondsen wordt de waarde van het fonds bepaald aan de hand van de onderliggende waarde in het fonds, welke wordt gewaardeerd tegen de beurskoers of bij het ontbreken daarvan tegen de geschatte netto marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa, overige schulden en overlopende passiva

Waardering vindt plaats tegen nominale waarde onder aftrek van eventueel noodzakelijk geachte voorzieningen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Het gaat hier om de contante waarde van de pensioenaanspraken en -rechten. Bij de berekening van de pensioenverplichtingen is uitgegaan van de geldende pensioenreglementen (rekening houdend met het nieuwe pensioenreglement 2014) en van de pensioenaanspraken die kunnen worden toegerekend aan de tot de balansdatum verstrekten deelnemingsperiode. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- actuele marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per de balansdatum;
- de rentetoevoeging vindt plaats op basis van de nominale rente met een looptijd van 1 jaar zoals opgenomen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het einde van het vorige boekjaar. De rente wordt berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar;
- sterftegrondslagen op basis van Prognosetafel AG2014 waarbij de sterftekansen zijn gecorrigeerd op basis van ervaringssterfte. De correctiefactoren voor ervaringssterfte zijn voor mannen tot 60 jaar 62,0%; lineair oplopend tot 100% op 100 jaar; daarna 100%. Voor vrouwen zijn de correctiefactoren tot 60 jaar 76,8%; lineair oplopend tot 100% op 100 jaar; daarna 100%;
- voor verzekerden die voor 1 januari 2002 premievrij zijn geworden dan wel gepensioneerd zijn, geldt een gehuwdheidsfrequentie van 90% waarbij voor leeftijden boven de pensioenleeftijd de gehuwdheidsfrequentie afneemt volgens de prognosetafel van het AG uit de periode 2012-2062; voor alle overige verzekerden geldt het systeem van bepaalde partner.
- alle mannen zijn drie jaar ouder verondersteld dan hun echtgenote/partner;
- in de voorziening pensioenverplichtingen is een opslag voor dekking van pensioenuitvoeringskosten begrepen van 2%;
- in de voorziening pensioenverplichtingen is rekening gehouden met de lasten uit hoofde van toeslagen die betrekking hebben op het volgende boekjaar, voor zover hierover in het huidige boekjaar is besloten.

Premiebijdragen

De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord. De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

- de inkoop van aanspraken als gevolg van tijdsverloop;
- de inkoop van aanspraken in de eindloonregeling als gevolg van promotie en periodieken;
- de risicopremie voor het nabestaandenpensioen;
- de grondslagen voor het berekenen van de actuariële benodigde premie zijn gelijk aan welke worden gehanteerd voor de berekening van de pensioenverplichtingen. De rekenrente voor de gedempte kostendekkende premie bedraagt 4,7%;
- een opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen.

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

Onder de beleggingsopbrengsten zijn begrepen de directe en indirecte beleggingsopbrengsten alsmede de vermogensbeheerkosten (inclusief transactiekosten).

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans (in mln. €)

Beleggingen voor risico pensioenfonds 2014 (2)

	Stand begin 2014	Aankopen	Verkopen / aflossingen	Netto investerings	Beleggings- opbrengsten	Stand eind 2014
Vastgoedbeleggingen	463		-22	-22	33	474
Aandelen	2.139	734	-665	69	288	2.496
Vastrentende waarden	3.271	1.718	-1.726	-8	366	3.629
Renteswaps	655		-141	-141	691	1.205
Inflatieswaps	-423	4	-7	-3	-258	-684
Total return swaps	255	86	-87	-1	-23	231
Valutatermijncontracten	16	67		67	-107	-24
Derivaten	503	157	-235	-78	303	728
Overige beleggingen	<u>395</u>	<u>125</u>	<u>-232</u>	<u>-107</u>	<u>9</u>	<u>297</u>
Totaal beleggingen	6.771	2.734	-2.880	-146	999	7.624
Derivaten met een negatieve waarde	423					708
Ontvangen zekerheden	<u>256</u>					<u>479</u>
Beleggingen voor risico pensioenfonds	7.450					8.811

‘Totaal beleggingen’ is het bedrag aan beleggingen dat het pensioenfonds actief beheert. Dit bedrag komt niet overeen met het bedrag op de balans onder ‘Beleggingen voor risico pensioenfonds’, omdat derivaten met een negatieve waarde onder de passiva moeten worden verantwoord. De ontvangen zekerheden kunnen worden herbelegd in geldmarktfondsen met Aaa-rating en de mogelijkheid dagelijks in- of uit te treden alsmede in kortlopende (maximaal 12 maanden) covered bonds uit core eurolanden met een Aaa-rating. Voor de herbelegging in deze covered bonds geldt bovendien de restrictie dat niet meer dan de helft van de ontvangen zekerheden hierin mogen worden herbelegd met een maximum van € 100 miljoen. De hoogte van de ontvangen zekerheden fluctueert met de waardeontwikkeling van de derivaten. Tegenover de ontvangen zekerheden staat ook een verplichting om deze weer terug te betalen. De geldmarktfondsen en vastrentende waarden waarin de ontvangen zekerheden zijn belegd hebben een hoge kredietwaardigheid. Voor een uitsplitsing van de totale beleggingen, zie tabel Beleggingen met rente- en inflatierisico op pagina 54 en tabel Beleggingen met zakelijke waarden risico op pagina 55.

Het bedrag aan netto investeringen is gelijk aan het bedrag dat wordt onttrokken aan het totaal van de beleggingen. Dit komt overeen met de kasstroom uit pensioenactiviteiten zoals in het kasstroomoverzicht op pagina 41 is gespecificeerd.

Het pensioenfonds heeft in totaal geen significante beleggingen (groter dan € 5 miljoen) in Tata Steel of haar dochtermaatschappijen.

Beleggingen voor risico pensioenfonds 2013 (2)

	Stand begin 2013	Aankopen	Verkopen / aflossingen	Netto investerings	Beleggings- opbrengsten	Stand eind 2013
Vastgoedbeleggingen	473	16	-33	-17	7	463
Aandelen	1.801	600	-527	73	265	2.139
Vastrentende waarden	3.352	1.237	-1.346	-109	28	3.271
Renteswaps	918		-129	-129	-134	655
Inflatieswaps	-431	61	-6	55	-47	-423
Total return swaps	218	157	-161	-4	41	255
Valutatermijncontracten	26		-56	-56	46	16
Derivaten	731	218	-352	-134	-94	503
Overige beleggingen	<u>327</u>	<u>70</u>	<u>-28</u>	<u>42</u>	<u>26</u>	<u>395</u>
Totaal beleggingen	6.684	2.141	-2.286	-145	232	6.771
Derivaten met een negatieve waarde	431					423
Ontvangen zekerheden	<u>519</u>					<u>256</u>
Beleggingen voor risico pensioenfonds	7.634					7.450

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld derivaten, zijn gewaardeerd door middel van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten. Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten significante schattingsposten (waaronder de te hanteren rentecurve, volatiliteit en inschatting van de kasstromen). De waardering wordt verricht naar de beste inzichten het pensioenfonds.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden worden de beleggingen ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus (levels):

- Level 1 - Directe marktnotering: De waarde is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van beleggingen in een actieve markt.
- Level 2 - Afgeleide marktnotering: De waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van significante inputparameters die zijn afgeleid van waarneembare marktinformatie.
- Level 3 - Waarderingsmodellen en -technieken: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin voor significante inputparameters geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Beleggingen naar waarderingmethode 2014

	Directe marktnotering	Afgeleide marktnotering	Waarderingsmodellen en -technieken	Totaal
Vastgoedbeleggingen	2		472	474
Aandelen	2.496			2.496
Vastrentende waarden	1.559	1.794	276	3.629
Derivaten		1.205	231	1.436
Overige beleggingen	279	18		297
Ontvangen zekerheden	479			479
Beleggingen voor risico pensioenfonds	4.815	3.017	979	8.811
Derivaten met een negatieve waarde	-24		-684	-708

Beleggingen naar waarderingmethode 2013

	Directe marktnotering	Afgeleide marktnotering	Waarderingsmodellen en -technieken	Totaal
Vastgoedbeleggingen	17		446	463
Aandelen	2.139			2.139
Vastrentende waarden	1.370	1.800	101	3.271
Derivaten	16	655	255	926
Overige beleggingen	169	226		395
Ontvangen zekerheden	256			256
Beleggingen voor risico pensioenfonds	3.967	2.681	802	7.450
Derivaten met een negatieve waarde			-423	-423

Vorderingen en overlopende activa (3)

	2014	2013
Vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden	39	43

Het pensioenfonds heeft geen significante vorderingen (groter dan € 500.000) op de werkgever per ultimo 2014.

Vorderingen uit hoofde van betaalde zekerheden betreft de tegenwaarde van de door het pensioenfonds betaalde collateralgelden als gevolg van de waardeverandering van derivaten. Tegenover de betaling staat de bovengenoemde vordering, omdat de collateralgelden alleen verschuldigd zijn wanneer het pensioenfonds niet aan zijn verplichtingen zou voldoen. Wanneer het pensioenfonds aan de contractverplichtingen voldoet gedurende de looptijd van de contracten, ontvangt het pensioenfonds de betaalde zekerheden terug. De vordering is rentedragend.

Stichtingskapitaal en reserves (4)

	2014	2013
Stand begin boekjaar	998	673
Uit bestemming saldo van baten en lasten	<u>-253</u>	<u>325</u>
Stand einde boekjaar	745	998
Solvabiliteit		
Minimaal vereist eigen vermogen	287	248
Vereist eigen vermogen	1.053	987
Aanwezig eigen vermogen	745	998
Stand dekingsgraad einde boekjaar (in %)	110,9	117,3

Technische voorzieningen (5)

	2014	2013
Stand begin boekjaar	5.763	6.000
Pensioenopbouw	116	126
Toeslagverlening	106	
Rentetoevoeging	22	21
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-244	-247
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-5	-5
Wijziging marktrente	1.103	-162
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-1
Kosten langlevens	8	49
Overige actuariële resultaten	<u>—</u>	<u>-18</u>
	1.106	-237
Stand einde boekjaar	6.869	5.763
Rekenrente rentetoevoeging (in %)		
	0,4	0,4
Gemiddelde gewogen rekenrente per ultimo (in %)		
	1,8	2,7
Duration van de pensioenverplichtingen (in jaren)		
	17	16
Samenstelling voorziening pensioenverplichtingen		
Deelnemers	3.151	2.490
Gewezen deelnemers	459	252
Pensioengerechtigden	<u>3.259</u>	<u>3.021</u>
Totaal pensioenverplichtingen	6.869	5.763

Overige schulden en overlopende passiva (6)

	2014	2013
Schulden uit hoofde van ontvangen zekerheden	518	299
Derivaten met een negatieve waarde	708	423
Diversen	10	10
Totaal	1.236	732

De schulden uit hoofde van ontvangen zekerheden hebben betrekking op de collateralgelden en stukken die tegenpartijen aan het pensioenfonds hebben overgemaakt om de toekomstige betalingsverplichtingen uit de overeenkomsten zeker te stellen. Het pensioenfonds dient deze zekerheden te retourneren wanneer de tegenpartij aan zijn verplichtingen voldoet. De schulden zijn rentedragend.

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de passiva gerubriceerd. Het pensioenfonds heeft voor deze negatieve waarde zekerheden moeten stellen in de vorm van collateralgelden. De vorderingen die tegenover deze betalingen staan, zijn in de balans gerubriceerd onder 'Vorderingen en overlopende activa'.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

	2014	2013
Vastrentende waarden		
Hypotheken	193	100
Total return swap	19	8
Vastgoedbeleggingen		
Woningen	80	80
Overig vastgoed		15
Infrastructuur	4	5
Totaal	296	208

De niet in de balans opgenomen verplichtingen betreffen de door de tegenpartij of vermogensbeheerder nog niet opgevraagde investeringsruimte.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie van verbonden partijen tussen de bestuurders en werknemers van het pensioenfonds met de bij het pensioenfonds aangesloten ondernemingen. Met de aangesloten ondernemingen vinden transacties 'at arm's length' plaats onder andere met betrekking tot ICT-dienstverlening.

Bestuursleden welke een dienstverband hebben met de aangesloten werkgevers bouwen pensioen op conform de vigerende pensioenregeling van Pensioenfonds Hoogovens.

Toelichting op de staat van baten en lasten (in mln. €)

Premiebijdragen van werkgever en werknemers (7)

	2014	2013
Werkgeversgedeelte	71	75
Werknemersgedeelte	<u>31</u>	<u>33</u>
Feitelijke premie	102	108

Samenstelling van de (gedempte) kostendekkende premie

	2014		2013	
	Gebaseerd op rentetermijnstructuur	Gebaseerd op verwacht rendement	Gebaseerd op rentetermijnstructuur	Gebaseerd op verwacht rendement
Jaarinkoop	89	58	85	52
Backservice inkoop	20	13	25	15
Koopsom overlijdensrisico	4	3	10	7
Inkoop overig	1	1	3	2
Toekomstige uitvoeringskosten	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
Pensioenopbouw	116	77	125	78
Solvabiliteitsopslag	20	12	19	12
Opslag voor uitvoeringskosten	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>
Kostendekkende premie	137	90	145	91
Premiedekkingsgraad	86,9		85,0	
Duration	26	24	25	23
Gemiddelde rente	3,0	4,7	2,6	4,7

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen 2014 (8)

	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	17	20	-4	33
Aandelen	271	26	-9	288
Vastrentende waarden	269	104	-7	366
Derivaten	228	78	-3	303
Overige beleggingen	12	1	-4	9
Totaal	797	229	-27	999

Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen 2013 (8)

	Indirect	Direct	Kosten vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-9	20	-4	7
Aandelen	245	27	-7	265
Vastrentende waarden	-76	109	-5	28
Derivaten	-136	45	-3	-94
Overige beleggingen	36	2	-12	26
Totaal	60	203	-31	232

Vermogensbeheer- en transactiekosten

	2014	2013
Portefeuillebeheerkosten extern beheer	12	12
Portefeuillebeheerkosten intern beheer	4	3
Prestatieafhankelijke vergoedingen	5	10
Bewaarloon en overige kosten	1	1
Transactiekosten	5	5
Totaal	27	31

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (9)

	2014	2013
Ouderdomspensioen	178	183
Nabestaandenpensioen	62	61
Invalideitpensioen	3	3
Afkopen	1	
Pensioenuitvoeringskosten	<u>5</u>	<u>5</u>
Totaal	249	252

* Voor het nabestaandenpensioen en het invalideitpensioen zijn de cijfers 2013 aangepast naar aanleiding van een wijziging binnen de allocatie van de vakantiegelden.

Saldo overdrachten van rechten (10)

	2014	2013
Inkomende waardeoverdrachten	5	3
Uitgaande waardeoverdrachten	<u>-5</u>	<u>-4</u>
Saldo overdrachten van rechten	0	-1
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	<u>—</u>	<u>1</u>
Totaal	0	0

Honorarium accountant (in €)

	2014	2013
Controle van de jaarrekening en verslagstaten	164.167	81.675
Overige controleopdrachten		
Fiscale adviesdiensten	3.025	
Overige niet controle diensten	<u>—</u>	<u>—</u>
Totaal	167.192	81.675

* Vanaf het boekjaar 2014 worden de accountantskosten in verband met de controle van de jaarrekening en de verslagstaten over enig jaar verantwoord in dat jaar. Tot het boekjaar 2014 werden de terzake betaalde accountantskosten verantwoord in het jaar van betaling. Deze wijziging leidt tot een eenmalige verhoging van de verantwoorde kosten in het boekjaar 2014.

Bezoldiging bestuurders (in €)

	2014	2013
Voorzitter		
Externe bestuursleden	96.800	96.800
Overige bestuursleden actieven werkgever/werknemers		
Overige bestuursleden namens pensioengerechtigden	13.004	
Externe adviseurs	30.885	30.250
Verantwoordingsorgaan		
Commissie van intern toezicht	<u>38.103</u>	<u>37.571</u>
Totaal	178.792	164.621

* De overige bestuursleden namens de pensioengerechtigden krijgen vanaf augustus 2014 een bezoldiging.

Risicoparagraaf

Solvabiliteitsbeheer

De doelstelling van het pensioenfonds is om de door de werkgever met de werknemer gesloten pensioenovereenkomst onder de in de uitvoeringsovereenkomst gesloten voorwaarden uit te voeren. Op grond van deze overeenkomst heeft het pensioenfonds de taak om de opgebouwde pensioenen te verzekeren. In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd dat het pensioenfonds ernaar streeft om de opgebouwde pensioenen en ingegane pensioenen mee te laten groeien met loon- respectievelijk prijsstijgingen. Dit is alleen mogelijk indien het pensioenfonds bereid is om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de groeivoet van de verplichtingen⁷. Dit hogere rendement wordt ook wel aangeduid als 'overrendement'.

Risicohouding

De risicoacceptatie van het bestuur is gebaseerd op de volgende overwegingen:

- in de uitvoeringsovereenkomst staan geen bepalingen die de werkgever verplichten tot bijstortingen in geval van vermogenstekorten;
- de uit de uitvoeringsovereenkomst voortvloeiende premieomvang is klein in relatie tot de pensioenverplichtingen, waardoor de sturingskracht van premieaanpassingen beperkt is;
- in de uitvoeringsovereenkomst is overeengekomen dat het pensioenfonds de ambitie met betrekking tot waardevastheid en welvaartsvastheid financiert uit beleggingsrendement;
- een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie.

Risicobeleid

Het risicobeleid kent de volgende uitgangspunten:

- risico is de kans dat het pensioenfonds de doelstellingen niet realiseert;
- risico's worden bewust genomen om het benodigde overrendement te realiseren;
- het pensioenfonds beheert het financiële risico en wapent zich tegen onzekerheid, onder andere door het vormen en aanhouden van een financiële buffer.

Beheersmaatregelen

Het kunnen realiseren van de doelstellingen is grotendeels afhankelijk van de ontwikkeling van de solvabiliteit van het pensioenfonds. Het beleggingsbeleid, het toeslagbeleid en het premiebeleid zijn de belangrijkste maatregelen ter beheersing van het solvabiliteitsrisico.

• Beleggingsbeleid

- Door het separeren van de beleggingen in een matchingportefeuille en een returnportefeuille kan het bestuur specifiek en bewust inzetten op een risicorendementsprofiel dat past bij de risicohouding.
- De rente- en inflatiematching. Een deel van de beleggingen is afgestemd op de waardeontwikkelingen van de verplichtingen waarbij deels rekening is gehouden met verwachte toekomstige indexaties. De afstemming betreft zowel de rente- als de inflatiekarakteristieken.
- De kans dat de dekkingsgraad daalt tot onder een aanvaardbaar niveau wordt geminimaliseerd door beperking van de risico-omvang van de returnportefeuille.
- Het behalen van rendement. Beleggen in meer risicovolle beleggingscategorieën met een hoog verwacht rendement, zoals aandelen en vastgoedbeleggingen, worden afgestemd op de verdiendoelstelling van het pensioenfonds over langere perioden.

• Toeslagbeleid

De toeslagverlening van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds.

• Premiebeleid

De hoogte van de premie is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds en is gemaximeerd op 122% van de basispremie.

Bij het vaststellen van het financiële beleid maakt het bestuur gebruik van korte- en lange termijn scenarioanalyses. Jaarlijks herijkt het bestuur de strategie. Deze wordt vertaald naar een jaarplan en een plan voor de komende 5 jaar. Aan de hand van genoemde korte- en lange termijn scenarioanalyses toetst het bestuur of de verwachte uitkomsten op de middellange en langere termijn in overeenstemming zijn met de doelstellingen van het pensioenfonds.

⁷ Gebaseerd op het (risicovrije) rendement van de euroswaprente.

Vereist eigen vermogen

De Pensioenwet eist buffers in de vorm van eigen vermogen. De vereiste hoogte is afhankelijk van de mate waarin het pensioenfonds mismatchrisico neemt. De hoogte van dit vereist eigen vermogen is vastgesteld op grond van het standaardmodel in het Besluit FTK en de Regeling Pensioenwet. Dit model kent eigen risicodefinities. Op grond van het risicoprofiel van het pensioenfonds en onder toepassing van bedoeld standaardmodel bedroeg het vereiste eigen vermogen aan het einde van het boekjaar 15,3% van de verplichtingen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de risicocomponenten die leiden tot het vereist eigen vermogen volgens de definities uit het standaardmodel.

Samenstelling vereist eigen vermogen (in mln. €)

	2014	2013
S1. Rente- en inflatierisico	331	366
S2. Zakelijke waarden risico	763	687
S3. Valutarisico	349	290
S4. Grondstoffenrisico		
S5. Kredietrisico	76	91
S6. Verzekeringstechnisch risico	190	156
S7. Liquiditeitsrisico		
S8. Concentratierisico		
S9. Operationeel risico		
Subtotaal van alle risico's	1.709	1.590
Af: diversificatie-effect	-656	-603
Vereist eigen vermogen	1.053	987
Technische voorzieningen	6.869	5.763
Als percentage technische voorzieningen	15,3	17,1
Eigen vermogen	745	998
Af: Vereist eigen vermogen	1.053	987
Reservetekort/-overschot	-308	11
Als percentage technische voorzieningen	-4,5	0,2

In het standaardmodel zijn de vermogensseisen voor het liquiditeitsrisico, het concentratierisico en het operationeel risico op nihil gezet. Het pensioenfonds heeft wel maatregelen genomen om ook deze risico's te beheersen.

S1. Rente- en inflatierisico

Het renterisico heeft betrekking op het verschil in rentegevoeligheid van de vastrentende waarden ten opzichte van de voorziening pensioenverplichtingen. Het pensioenfonds gebruikt naast kasgelden en obligaties ook renteswaps om dit risico te beheersen.

Het inflatierisico maakt geen onderdeel uit van het standaardmodel; dit gaat immers uit van de (onvoorwaardelijke) nominale pensioenverplichtingen. Doordat het pensioenfonds als onderdeel van de financiële strategie inflatieposities aanhoudt, veroorzaakt dit een toename van het risico in het standaardmodel. De beleggingen in inflatiegerelateerde obligaties en inflatieswaps maken dat de nominale dekkingsgraad gevoelig is voor veranderingen in de marktverwachting voor inflatie. De nominale dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt geraakt in scenario's waarin de inflatie daalt. In de berekening van S1 is met dit effect rekening gehouden.

Het risico van de beleggingen in vastrentende waarden ten opzichte van de voorziening pensioenverplichtingen bestaat voor een aanzienlijk deel uit de gevoeligheid voor veranderingen in de swapspread⁸. Dit risico is voor een deel gemitigeerd door het aanhouden van beleggingen die zijn gebaseerd op de swaprente. In onderstaande tabel zijn de posities opgenomen op basis waarvan het rente- en inflatierisico (S1) is berekend.

Beleggingen met rente- en inflatierisico (in mln. €)

	2014		2013	
	Contractomvang ⁹	Actuele waarde	Contractomvang ⁹	Actuele waarde
Vastrentende waarden				
Eurolanden excl. Europese periferie	1.220		1.210	
Overige Europa	9		81	
Staatsobligaties (nominaal)		1.229		1.291
Eurolanden excl. Europese periferie	178		98	
Overige Europa	42		42	
Staatsobligaties (inflatiegerelateerd)		220		140
Eurolanden excl. Europese periferie	285		477	
Eurolanden Europese periferie	210		214	
Overige Europa	445		334	
Overige	222		98	
Covered Bonds		1.162		1.123
Investment Grade		247		239
High Yield		344		305
Hypotheken		276		101
Liquide middelen en overlopende activa/passiva		136		55
		3.614		3.254
Derivaten				
Euribor swaps	1.304	1.151	849	666
Eonia swaps	650	54	1.000	-11
Renteswaps	1.954	1.205	1.849	655
Inflatieswaps	1.514	-684	1.499	-423
Total return swaps	301	231	301	255
Totaal		4.366		3.741

* Periferie staat voor de eurolanden Portugal, Italië, Griekenland, Spanje.

S2. Zakelijke waarden risico

Dit betreft het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen van het niveau en de volatiliteit in marktprijzen van financiële waarden. Fluctuaties in marktprijzen vormen vooral een risico als ze niet of slechts gedeeltelijk samenvallen met de fluctuaties in de waarde van de voorziening pensioenverplichtingen. Ook de mate waarin de marktprijzen fluctueren, de volatiliteit, is een risicobron.

In de tabel op de volgende pagina zijn de posities opgenomen op basis waarvan het zakelijke waarden risico (S2) is berekend. De hier verantwoorde posities in liquide middelen en overlopende activa en passiva zijn verantwoord onder de vermelde beleggingscategorieën, omdat deze verband houden met beleggingstransacties behorende bij de desbetreffende beleggingscategorie. Deze posities zijn niet meegenomen in de berekening van S2, maar wel in de berekening van het kredietrisico S5.

⁸ De swapspread geeft de mate aan waarin de rente op swaps (op basis waarvan de renteswaps en de pensioenverplichtingen worden gewaardeerd) afwijkt van de rente op obligaties.

⁹ De contractomvang geeft het bedrag aan van de onderliggende positie waarover het contract is afgesloten.

Beleggingen met zakelijke waarden risico (in mln. €)

	2014		2013	
	Contractomvang ¹⁰	Actuele waarde	Contractomvang ¹⁰	Actuele waarde
Vastgoedbeleggingen				
Kantoren		47		48
Winkels		162		169
Overig vastgoed		81		69
Infrastructuur		182		160
Liquide middelen en overlopende activa/passiva		<u>2</u>		<u>17</u>
Totaal		474		463
Aandelen				
Europa		909		800
Amerika		728		596
Japan en Pacific		237		216
Emerging markets		<u>622</u>		<u>527</u>
Totaal		2.496		2.139
Vastrentende waarden				
Special Markets		14		14
Liquide middelen en overlopende activa/passiva		<u>1</u>		<u>3</u>
Totaal		15		17
Overige beleggingen				
Hedge funds				
Macro				31
Fund of funds		10		145
Multi strategy				3
Event driven				45
Diversen				
Liquide middelen en overlopende activa/passiva		<u>287</u>		<u>171</u>
Totaal		297		395
Derivaten				
Valutatermijncontracten	-850	<u>-24</u>	-869	<u>16</u>
Totaal		-24		16
Totaal		3.258		3.030

¹⁰ De contractomvang geeft het bedrag aan van de onderliggende positie waarover het contract is afgesloten.

Onderstaande tabel laat de aansluiting zien tussen de posities op basis waarvan S1 en S2 zijn berekend en het totaal van de beleggingen.

Verdeling beleggingen (in mln. €)

	2014	2013
Gerubriceerd onder S1. rente- en inflatierisico	4.366	3.741
Gerubriceerd onder S2. zakelijke waarden risico	<u>3.258</u>	<u>3.030</u>
Totaal beleggingen	7.624	6.771

S3. Valutarisico

Dit is het risico als gevolg van onvoldoende afstemming tussen activa en passiva dan wel inkomsten en uitgaven op het gebied van vreemde valuta. Het pensioenfonds beperkt het valutarisico vooral door het afsluiten van valutatermijncontracten ter afdekking van het risico op de US dollar.
Van het totaal belegd vermogen van € 7.624 miljoen (2013: € 6.771 miljoen) luidt omgerekend € 2.531 miljoen (2013: € 2.323 miljoen) in een andere valuta dan de euro.

Netto valutapositie (in mln. €)

	2014			2013		
	Balans positie	Valuta derivaten	Netto positie	Balans positie	Valuta derivaten	Netto positie
US dollar	1.223	-828	395	1.222	-869	353
Japanse Yen	111		111	102		102
Australische dollar	88		88	83		83
Britse Pond	306	-21	285	239		239
Overige valuta's	<u>803</u>	<u>-1</u>	<u>802</u>	<u>677</u>		<u>677</u>
Totaal	2.531	-850	1.681	2.323	-869	1.454

S5. Kredietrisico

Dit is het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (kredieten, vorderingen, ontvangen garanties) niet nakomt.

Kredietkwaliteit vastrentende waarden (Moody's rating)

	2014		2013	
	Actuele waarde	In %	Actuele waarde	In %
Aaa	2.962	64,2	2.500	63,2
Aa1	101	2,2	148	3,7
Aa2	181	3,9	149	3,8
Aa3	45	1,0	37	0,9
A1	396	8,6	89	2,3
A2	21	0,5	21	0,5
A3	66	1,4	361	9,1
Baa1	34	0,7	62	1,6
Baa2	126	2,7		
Baa3			109	2,8
< Baa3	355	7,7	334	8,4
Geen rating	<u>327</u>	<u>7,1</u>	<u>146</u>	<u>3,7</u>
Totaal	4.614	100,0	3.956	100,0

In onderstaande tabel wordt getoond hoe het totaalbedrag op basis waarvan het kredietrisico is berekend, is opgebouwd. De liquide middelen en de per saldo ontvangen zekerheden zijn belegd in geldmarktfondsen en vastrentende waarden met een Aaa-rating.

Beleggingen met kredietrisico (in mln. €)

	2014	2013
Vastrentende waarden onder S1 (exclusief liquiditeiten en overlopende activa/passiva)	3.478	3.292
Total return swaps	231	255
Liquiditeiten en overlopende overlopende activa/passiva in beleggingsportefeuilles	426	153
Ontvangen zekerheden	479	256
Totaal	4.614	3.956

Het pensioenfonds neemt deel aan een zogenoemd ‘securities lending program’. Hierbij ontvangt het pensioenfonds een vergoeding voor het tijdelijk uitleenen van effecten. Ultimo 2014 bedroeg de waarde van de uitgeleende effecten € 221 miljoen (aandelen € 206 miljoen, vastrentende waarden € 15 miljoen). Hiervoor zijn zekerheden ontvangen ter waarde van € 246 miljoen. Het pensioenfonds accepteert in dit ‘lending program’ sinds 2007 geen kasgelden meer als onderpand.

De beheersing van kredietrisico naar tegenpartijen vindt plaats op basis van de volgende processen:

Limietenstructuur

De limieten hebben betrekking op de kredietwaardigheidsklasse. Deze limieten worden dagelijks gemonitord en eventuele overschrijdingen worden in functiescheiding gerapporteerd.

Geaccordeerde tegenpartijen

Het pensioenfonds hanteert een lijst met geaccordeerde solide tegenpartijen. Alleen op deze tegenpartijen mag kredietrisico gelopen worden uit hoofde van geldmarktbeleggingen en Over the counter (OTC) derivaten.

Collateral management proces

Om het kredietrisico te beheersen wordt voor OTC producten op dagelijkse basis collateralgelden ontvangen of betaald. Met alle tegenpartijen van OTC producten worden ISDA-contracten aangegaan met een Credit Support Annex (CSA) waarin het collateral management is geregeld. De ontvangen collateralgelden belegt het pensioenfonds in geldmarktfondsen met een hoge kredietwaardigheid.

S6. Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico omvat de risico's van negatieve resultaten op de actuariële kanssystemen. Het belangrijkste verzekeringstechnische risico is de ontwikkeling van de levensverwachting van de verzekerden. Ouderdoms- en partnerpensioen worden levenslang uitgekeerd. Naarmate verzekerden langer leven zal de voorziening pensioenverplichtingen hoger uitvallen. Door toepassing van de Prognosetafel AG2014 met correcties op de sterftekansen op basis van ervaringssterfte is het langlevenrisico verdisconteerd in de technische voorzieningen. Het kortlevenrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden van een deelnemer mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor het pensioenfonds geen of onvoldoende voorzieningen heeft getroffen. Het langleven- en kortlevenrisico zijn tegengesteld aan elkaar en beide risico's compenseren elkaar daarom in zekere mate. Gezien de omvang van het verzekerdenbestand heeft het pensioenfonds geen aanvullende herverzekering voor dit risico. In het vereist eigen vermogen wordt een buffer aangehouden voor het verzekeringstechnisch risico. Deze buffer is berekend volgens het formularium uit het standaardmodel. Het verzekeringstechnisch risico is in 2014 toegenomen, doordat de voorziening pensioenverplichtingen is toegenomen.

S7. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. De korte termijn liquiditeitsbehoefte is bij het pensioenfonds voor het grootste deel afhankelijk van de waardeontwikkeling van de derivaten. Van vrijwel alle derivatenposities wordt dagelijks het waardeverschil afgerekend in de vorm van collateralgelden. Gevolg is dat de benodigde liquiditeiten afhankelijk zijn van de richting waarin de markten zich ontwikkelen. Zo genereren renteswaps bij een stijgende rente grote liquiditeitsbehoeften; inflatieswaps doen dat bij een dalende inflatieverwachting. Bij de valutatermijncontracten leidt vooral een stijgende US dollar tot liquiditeitsbehoeften. Het pensioenfonds beheerst het liquiditeitsrisico door periodieke analyse van de liquiditeitsvraag onder verschillende scenario's af te zetten tegen de capaciteit om aan deze liquiditeitsvraag te voldoen. Bij het samenstellen van de beleggingsportefeuilles wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om snel, zonder veel kosten aan de liquiditeitsvraag te kunnen voldoen. Het liquiditeitsrisico wordt maandelijks gerapporteerd.

S8. Concentratierisico

Het concentratierisico is het risico dat ontstaat doordat de beleggingen onvoldoende gediversifieerd zijn. Het risico kan zich voordoen door een relatief groot deel van het vermogen te beleggen in één specifieke vermogenstitel, één specifieke vermogensbeheerder, één specifiek product of één specifieke tegenpartij in derivatenposities. Inzake het concentratierisico wordt als zodanig maandelijks gerapporteerd.

S9. Operationeel risico

Het operationeel risico heeft betrekking op een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Beheersmaatregelen die het operationeel risico beperken zijn onder andere de instelling van een professionele uitvoeringsorganisatie waarin voldoende gekwalificeerde medewerkers belast zijn met de dagelijkse gang van zaken, alsmede adequate functiescheidingen binnen de uitvoeringsorganisatie.

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Per 1 januari 2015 is een aangepast financieel toetsingskader van kracht geworden. Voor de berekening van de waarde van de pensioenverplichtingen wordt per die datum gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur waarbij, de onder het 'oude' FTK toegepaste middeling over de laatste drie maanden, is komen te vervallen. Daarmee is, vanwege de in de laatste drie maanden van 2014 gedaalde rente, de waarde van de pensioenverplichtingen, per 1 januari 2015, gestegen met € 284 miljoen. Daardoor is de dekkingsgraad per 1 januari 2015 gedaald tot 106,4% (ten opzichte van de 110,9% per 31 december 2014 waarbij de driemaands middeling nog van kracht was). In het nieuwe FTK is de zogenoemde beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd. Deze kwam per eind 2014 uit op 116,2%. De beleidsdekkingsgraad wordt voortaan toegepast om te bepalen of er sprake is van een dekkings- of reservetekort. Voor de bepaling van een reservetekort is de vereiste dekkingsgraad op basis van het vereist eigen vermogen van belang. De eisen ten aanzien van de berekening van het vereist eigen vermogen zijn in het nieuwe FTK herzien. Voor het pensioenfonds betekent dit dat het vereist eigen vermogen per 1 januari 2015 uitkomt op € 1.405 miljoen en de vereiste dekkingsgraad op 119,6%. Daarmee heeft het fonds, ook onder het nieuwe FTK, een reservetekort. Omdat het fonds per eind maart 2015 nog steeds een reservetekort heeft, zal het fonds voor 1 juli 2015 bij DNB een nieuw herstelplan indienen onder het regime van het nieuwe FTK.

Informatie omtrent de uitvoeringsovereenkomst

Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst met de aangesloten werkgever waarin de wederzijdse verhouding is geregeld. Deze overeenkomst is gewijzigd op 1 januari 2014. Het bestuur stelt jaarlijks de premie vast op basis van de verwachte financiële positie van het pensioenfonds en de per regeling vastgelegde basispremie. In de uitvoeringsovereenkomst ligt onder andere vast welke premies de onderneming maximaal dient te betalen. De opslag op de basispremie zal nimmer meer bedragen dan 22% van de in enig jaar verschuldigde premies. De basispremies zijn vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie. De uitvoeringsovereenkomst kent geen bepalingen die de aangesloten werkgevers verplichten om tekorten bij het Pensioenfonds aan te vullen.

De per 31 december 2014 aangesloten werkgevers zijn:

- Tata Steel Nederland B.V.
- Tata Steel IJmuiden B.V.
- Tata Steel Nederland Technology B.V.
- Tata Steel Nederland Services B.V.
- Danieli Corus Technical Services B.V.
- Namascor B.V.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Hoogovens te Beverwijk is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegeven verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds. Mijn oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat op balansdatum van toepassing was.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Hoogovens is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort en dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Het oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat tot en met 31 december 2014 van kracht was. Voor de volledigheid merk ik op dat, op basis van gegevens die door het pensioenfonds zijn aangeleverd en door mij op plausibiliteit gecontroleerd, mijn oordeel over de vermogenspositie per 1 januari 2015 op basis van het nieuw Financieel Toetsingskader niet zou zijn gewijzigd.

Amstelveen, 13 mei 2015

drs. H. Zaghdoudi AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Hoogovens

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening over 2014 van Stichting Pensioenfonds Hoogovens te IJmuiden gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het Bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Hoogovens per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het Bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het Bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 13 mei 2015
KPMG ACCOUNTANTS N.V.

A.J.H. Reijns RA

Bijlagen

Bijlage 1: Structuur Stichting Pensioenfonds Hoogovens

Profiel

Stichting Pensioenfonds Hoogovens voert de pensioenregelingen uit voor de (ex-) werknemers van de Sociale Eenheid IJmuiden en van Namascor BV. Deze uitvoering omvat het administreren en uitbetalen van pensioenen en het op prudente wijze beleggen en beheren van het pensioenvermogen.

De bestuursstructuur van het pensioenfonds ligt vast in de statuten van het pensioenfonds. De pensioenregeling zoals deze geldt in het verslagjaar is vastgelegd in het pensioenreglement 2014. De statuten en het pensioenreglement zijn op aanvraag beschikbaar voor belangstellenden en staan ook op de website van het pensioenfonds: www.pfhoogovens.nl.

Organisatie

Raad van Beheer

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door een Raad van Beheer met een omvang van twaalf leden. Zes leden worden als werkgeversvertegenwoordigers benoemd door de directie van Tata Steel Nederland B.V. De werknemers en de pensioengerechtigden worden vertegenwoordigd door elk drie leden. De werknemersleden worden benoemd door de Centrale Ondernemingsraad van Tata Steel Nederland B.V. De pensioengerechtigde leden worden benoemd na verkiezing door en uit de pensioengerechtigden volgens een door de Raad van Beheer vast te stellen verkiezingsreglement.

De voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris vormen samen met het werknemerslid of het pensioengerechtigd lid dat daartoe door de Raad van Beheer is aangewezen, het dagelijks bestuur van de Raad van Beheer.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt tenminste één keer per jaar verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over zijn beleid en de wijze waarop dit beleid is uitgevoerd, alsmede over de naleving van de principes voor goed pensioenfondsbestuur.

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit:

- twee leden namens de werkgever, te benoemen door de directie van Tata Steel Nederland B.V.;
- twee leden namens de deelnemers, te benoemen door de Centrale Ondernemingsraad van Tata Steel Nederland B.V.;
- drie leden namens de pensioengerechtigden, te benoemen door de voor deze geleding representatieve organisaties.

Commissies

Het pensioenfonds heeft vijf statutaire commissies:

- de Adviescommissie beleggingen en risico;
- de Adviescommissie financiering en risico;
- de Adviescommissie audit en rapportages;
- de Geschillen- en klachtencommissie;
- de Commissie van intern toezicht.

Adviescommissie beleggingen en risico

De Adviescommissie beleggingen en risico (ABR) adviseert het bestuur gevraagd en ongevraagd over de beleggingsaangelegenheden.

Adviescommissie financiering en risico

Het bestuur laat zich bij het vaststellen van de financiële opzet gevraagd en ongevraagd adviseren door de Adviescommissie financiering en risico (AFR).

Adviescommissie audit en rapportages

Het bestuur laat zich gevraagd en ongevraagd adviseren door de Adviescommissie audit en rapportages (AAR). De AAR beziet men name de inrichting van processen, verslaglegging, de compliancefunctie en voert overleg met de Commissie van intern toezicht.

Geschillen- en klachtencommissie

De Geschillen- en klachtencommissie behandelt de geschillen tussen het pensioenfonds en belanghebbenden over de toepassing van de statuten en de pensioenreglementen. Ook behandelt deze commissie klachten over het functioneren van het pensioenfonds. De Geschillen- en klachtencommissie bestaat uit twee werkgeversleden en twee werknemersleden uit het bestuur.

Commissie van intern toezicht

Een Commissie van intern toezicht houdt door middel van jaarlijkse visitatie toezicht op de wijze waarop het pensioenfonds door middel van beleids- en bestuursprocedures en -processen wordt aangestuurd, alsmede de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn. De commissie rapporteert tenminste jaarlijks haar bevindingen aan het bestuur. De commissie bestaat uit tenminste drie onafhankelijke externe deskundigen die worden benoemd door het bestuur.

Bijlage 2: Personalia (situatie per mei 2015)

Raad van Beheer

namens werkgever

	<i>in functie sinds</i>
ir. W.J.H.M.B. (Wim) Hamers*, voorzitter	2011
drs. G.J. (Geert-Jan) Haveman*, plv. voorzitter	2004
drs. J.J. (Jaap) Borst RT	2013
J. (Nita) Kiliaan	2012
drs. J. (Jelle) Mensonides	2012
drs. F.O. (Frants) Nielsen RC	2005

namens werknemers en pensioengerechtigden

dr. R. (Rob) Verhoef*, secretaris	2005
dr. H. (Hans) Blok*, plv. secretaris	2007
drs. F. (Frans) Candel*	2013
ir. H.J.A. (Hub) Littmann	2014
ir. B.M. (Bas) Neelis	2014
J.T. (Jan) de Ridder	2013

* leden dagelijks bestuur

Adviescommissie beleggingen en risico

Frants Nielsen, voorzitter	
Hans Blok	
Nita Kiliaan	
Jelle Mensonides	
drs. H. (Henny) Kapteijn RA	2010
Prof. dr. J. (Jaap) Koelewijn	2009

Adviescommissie financiering en risico

Geert-Jan Haveman, voorzitter
Jaap Borst
Nita Kiliaan
Rob Verhoef

Adviescommissie audit en rapportages

Jaap Borst, voorzitter
Rob Verhoef
Jan de Ridder

Geschillen- en klachtencommissie

Wim Hamers
Geert-Jan Haveman
Bas Neelis
Jan de Ridder

Commissie van intern toezicht

P. (Piet) van Meurs RA, voorzitter	2012
mr. H.J. (Han) Thoman	2013
G.E.A. (Geert) van Til MBA	2011

Verantwoordingsorgaan

ir. E. (Ernst) Hoogenes, voorzitter (namens werkgever)	2008
ir. F.H.M. (Frank) Wijtvliet (namens werkgever)	2009
A. (André) van Henten (namens werknemers)	2008
W. (Wouter) Roubos (namens werknemers)	2008
mr. G.J. (Gerard) Heeres (namens pensioengerechtigden)	2008
S. (Sjoerd) Krotjé (namens pensioengerechtigden)	2014
S.C.M. (Simon) de Ruijter RA (namens pensioengerechtigden)	2011

Directeur

mr. drs. J.J. (Hans) van de Velde

Afdelingshoofden

drs. J. (Jelles) van As RBA, *Directeur Beleggingen*
drs. R.F. (Richard) den Bult RA RE, *Pensioenen*
drs. P.G. (Piet) van der Graaff, *Secretariaat & Juridische Zaken*
H.T.M. (Harry) Lensen FC, *Control & Riskmanagement*

Accountant

KPMG Accountants N.V.

Actuaris

Towers Watson

Bijlage 3: Begrippenlijst

ABTN	In de Actuariële en bedrijfstechnische nota ligt vast op welke wijze het pensioenfonds is georganiseerd en hoe invulling wordt gegeven aan het beleid gericht op het behalen van de (wettelijke) doelstellingen.
Backservice inkoop	De verhoging van de opgebouwde pensioenaanspraken over de opgebouwde pensioenjaren bij een verhoging van de pensioengrondslag van een deelnemer.
Basispremie	De in de uitvoeringsovereenkomst opgenomen premiepercentages over de pensioengrondslag. De basispremie is vastgesteld op basis van de gedempte kostendekkende premie met een rekenrente van 4,7% en de verwachte ontwikkeling van het deelnemersbestand. De basispremie kan worden verhoogd met een opslag van maximaal 22% en worden verlaagd met een korting van maximaal 90%.
Beleidsdekkingsgraad	Het 12-maands gemiddelde van de dekkingsgraad.
Beleggingsopbrengsten	De directe en indirecte opbrengsten uit het belegd vermogen.
Benchmark	Een maatstaf, bijvoorbeeld een beursindex of rentecurve, waarmee door het pensioenfonds behaalde rendementen kunnen worden vergeleken.
CAO-verhoging	De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de CAO van de sociale eenheid IJmuiden.
Collateralgelden	In geld ontvangen of verstrekte zekerheden ter dekking van verplichtingen die voortkomen uit bepaalde beleggingstransacties.
Consumentenprijsindex	Maatstaf die de stijging van de consumentenprijzen (prijsinflatie) in Nederland weergeeft (niet geschoond voor belastingeffecten). Het pensioenfonds hanteert voor toeslagverlening de door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde consumentenprijsindex voor alle huishoudens over twaalf maanden, van oktober tot oktober, voorafgaand aan de beslissing over toeslagverlening.
CSA	Credit Support Annex. CSA is een bijlage bij de overeenkomst waarin afspraken zijn vastgelegd die tot doel hebben het kredietrisico tussen de partijen te elimineren of te verlagen.
Dekkingsgraad	De verhouding tussen enerzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen plus het eigen vermogen en anderzijds de nominale voorziening pensioenverplichtingen, uitgedrukt in een percentage.
Derivaten	Van effecten afgeleide beleggingsproducten, zoals futures, opties en swaps.
Diversificatie-effect	Het effect dat het totale risico kleiner is dan de som van de afzonderlijke risico's doordat de betreffende gebeurtenissen slechts zelden tegelijk optreden.
DNB	De Nederlandsche Bank.
Duration	Duration is de kasstroom gewogen looptijd van een verzameling van toekomstige kasstromen uitgedrukt in jaren.

Eigen vermogen	De netto bezittingen van het pensioenfonds minus de voorziening pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen is de buffer van het pensioenfonds om negatieve ontwikkelingen op te vangen.
Ervaringssterfte	Ervaringssterfte is de verhouding in de verwachte sterfte tussen enerzijds de pensioenfondspopulatie en anderzijds de gehele Nederlandse bevolking. Het is in feite een verzamelnaam voor alles wat een verschil in sterfterisico tussen de beide groepen kan veroorzaken. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kenmerken als opleiding, beroep, inkomen, medische historie en persoonlijke leefstijl. Als gevolg van de ervaringssterfte kan het noodzakelijk zijn dat er een correctie wordt toegepast op de bevolkingssterftetekansen in de overlevingstafels. De correctiefactoren voor ervaringssterfte zijn bij Stichting Pensioenfonds Hoogovens voor mannen tot 60 jaar gelijk aan 62,0%; lineair oplopend tot 100% op 100 jaar; daarna 100%. Voor vrouwen zijn de factoren tot 60 jaar 76,8%; lineair oplopend tot 100% op 100 jaar; daarna 100%.
Feitelijke premie	De premie die in rekening is gebracht.
Financieel Toetsingskader (FTK)	Het FTK is het onderdeel van de Pensioenwet waarin de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen zijn vastgelegd.
Future	Beursgenoteerd termijncontract.
Gedempte kostendekkende premie	De kostendekkende premie wordt berekend met een rente afgeleid van het op de lange termijn verwachte rendement. Het pensioenfonds hanteert een rente van 4,7% voor het vaststellen van de gedempte kostendekkende premie.
Groeivoet van de verplichtingen	De rentetoevoeging en waardeverandering van de voorziening pensioenverplichtingen in het boekjaar berekend op basis van de rentetermijnstructuur zoals door DNB gepubliceerd, uitgedrukt in een percentage van de gemiddelde voorziening pensioenverplichtingen. Het is daarmee een maatstaf om het rendement op beleggingen te toetsen. Het pensioenfonds streeft ernaar op langere termijn een rendement op beleggingen te behalen dat ruim 2% hoger ligt dan de groeivoet van de verplichtingen. Dit overrendement kan worden gebruikt voor toeslagverlening, de financiering van onder andere de kosten van langlevens of reservevorming.
Inlatiegerelateerde obligaties	Obligaties waarvan de couponbetaling en de hoofdsom worden gecorrigeerd voor inflatie.
Inflatieswap	Overeenkomst tot ruil van inflatiestromen of inflatierisico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt inflatieswaps om het risico van onverwachte inflatie af te dekken.
Jaarinkoop	De verhoging van de opgebouwde pensioenaanspraken als gevolg van de toename van de opgebouwde pensioenjaren in het boekjaar van een deelnemer.
Kostendekkende premie	Op grond van de Pensioenwet vastgestelde premie die actuariael benodigd is in verband met de inkoop van pensioenverplichtingen, op basis van een nominale marktrente in enig jaar, inclusief de opslag voor het in stand houden van het vereist eigen vermogen en de opslag nodig voor uitvoeringskosten.
Looninflatie	De procentuele en structurele wijzigingen van de lonen conform de CAO van Tata Steel IJmuiden in een kalenderjaar.

Matching	Het proces waarbij de verwachte kasstromen die voortvloeien uit het pensioenvermogen worden afgestemd met de verwachte kasstromen uit hoofde van toekomstige uitkeringen.
Minimaal vereist eigen vermogen	Het minimaal vereist eigen vermogen is de ondergrens van het eigen vermogen. Indien het pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager ligt dan het minimaal vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een dekkingstekort), dan moet het DNB hierover onverwijld informeren en een kortetermijnherstelplan opstellen. Een langdurig dekkingstekort kan ertoe leiden dat het pensioenfonds pensioenaanspraken en -rechten moet korten.
Minimaal vereiste dekkingsgraad	De dekkingsgraad die hoort bij het minimaal vereist eigen vermogen.
Mismatchrisico	De kans dat het rendement op beleggingen lager is dan de groeivoet van de verplichtingen. Voor dit risico dient het pensioenfonds buffers aan te houden in de vorm van een vereist eigen vermogen. Het pensioenfonds verwacht dat het nemen van mismatchrisico leidt tot overrendement waardoor invulling kan worden gegeven aan de ambities van het pensioenfonds.
Optie	Opties geven het recht om tot een bepaalde datum een bepaalde hoeveelheid onderliggende waarden tegen een vooraf vastgestelde koers te kopen (call-optie) of te verkopen (put-optie).
OTC	Over the counter. Engelse term voor onderhandse (dat wil zeggen buiten een effectenbeurs om) handel in effecten, derivaten, valuta's of andere financiële producten.
Overlevingstafel	Geeft aan wat de overlevingskansen zijn per leeftijd van mannen en vrouwen in Nederland. Wordt gebruikt bij de berekening van de kasstromen van de opgebouwde pensioenen.
Overrendement	Verschil tussen het rendement op beleggingen en de groeivoet van de verplichtingen. Het overrendement kan worden gebruikt om toeslagen te verlenen of reserves te vormen.
Pensioengevend salaris	Dat deel van het salaris waarover eindlooppensioen wordt opgebouwd.
Premiedekkingsgraad	De feitelijke premie verminderd met de opslag voor uitvoeringskosten in het boekjaar gedeeld door de toename van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van de aangroei van onvoorwaardelijke toegekende pensioenaanspraken van deelnemers in het boekjaar uitgedrukt in een percentage.
Rendement op belegging	De beleggingsopbrengsten uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen.
Renteswap	Overeenkomst tot ruil van rentestromen of renterisico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt renteswaps om de rentegevoeligheid van de beleggingen af te stemmen op de rentegevoeligheid van de voorziening pensioenverplichtingen.
Rentetermijnstructuur	Rentepercentage per looptijd. Wordt gebruikt bij het berekenen van de voorziening pensioenverplichtingen om te anticiperen op toekomstige opbrengsten uit beleggingen. Voor het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen gebruikt het pensioenfonds de rentetermijnstructuur die door DNB is gepubliceerd.
Resultaat op beleggingen	Verschil tussen de beleggingsopbrengsten en de benodigde rentetoevoeging plus de waardeverandering als gevolg van verandering van de rentetermijnstructuur van de voorziening pensioenverplichtingen.

Rijpingsgraad	De rijpingsgraad geeft een indicatie voor de mate van vergrijzing van het pensioenfonds en komt overeen met het aandeel van de pensioengerechtigden in de totale voorziening pensioenverplichtingen.
Solvabiliteit	Het vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.
Termijncontract	Een overeenkomst waarbij de koper zich verplicht op een bepaalde datum een vermogenstitel van de verkoper te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs.
Toeslagen	Verhogingen van de pensioenen van deelnemers met de looninflatie alsmede de pensioenen van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers met de prijsinflatie.
Total return swap	Overeenkomst tot ruil van verschillende typen rendementen of risico's met een andere partij. Het pensioenfonds gebruikt total return swaps (TRS) voornamelijk om het rendement op obligaties te ruilen voor variabele rente (zoals Euribor) plus een opslag.
Vereist eigen vermogen	Het vereist eigen vermogen is het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste moet beschikken. De omvang van het vereist eigen vermogen is afhankelijk van het risicoprofiel van het pensioenfonds. Hoe meer mismatchrisico het pensioenfonds neemt, des te meer eigen vermogen vereist is als buffer voor dit risico. Indien een pensioenfonds een eigen vermogen heeft dat lager is dan het vereist eigen vermogen (er is dan sprake van een reservetekort), dan moet het een langetermijnherstelplan indienen bij DNB.
Vereiste dekkingsgraad	De dekkingsgraad die hoort bij het vereist eigen vermogen.
Voorziening pensioenverplichtingen	De kasstromen van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten contant gemaakt tegen een rentetermijnstructuur.
Waardeoverdracht	Het overdragen van de waarde van verkregen pensioenaanspraken door de pensioenuitvoerder van de oude werkgever aan de pensioenuitvoerder van de nieuwe werkgever, die voor deze waarde nieuwe pensioenaanspraken toekent.
WGA	Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Deze regeling maakt deel uit van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

Summary

Key figures *(amounts in millions of €)*

	2014	2013	2012	2011	2010
Number of participants					
Members	9,198	9,605	9,824	9,893	10,267
Deferred pensioners	4,076	4,069	4,136	4,285	4,774
Pensioners	<u>15,273</u>	<u>15,498</u>	<u>15,649</u>	<u>15,782</u>	<u>15,948</u>
Total	28,547	29,172	29,609	29,960	30,989
Pension liabilities					
Provision	6,869	5,763	6,000	5,564	4,964
Duration	17	16	15	15	14
Average weighted interest (in %)	1,8	2.7	2.3	2.7	3.5
Investments					
Real estate	474	463	473	475	470
Equities	2,496	2,139	1,801	1,557	1,458
Fixed interest	3,629	3,271	3,352	2,794	1,913
Derivatives	728	503	731	845	1,146
Other investments	<u>297</u>	<u>395</u>	<u>327</u>	<u>306</u>	<u>514</u>
Total investments	7,624	6,771	6,684	5,977	5,501
Solvency					
General reserve	745	998	673	402	527
Funding ratio (in %)	110.9	117.3	111.2	107.2	110.6
Required funding ratio (in %)	115.3	117.1	115.1	114.9	115.4
Return on investments versus pension liabilities (in %)					
Return on investments	14.9	3.5	14.4	11.7	6.4
Return on pension liabilities	19.7	-2.4	9.1	14.5	9.1
Avarage return on investments over the past 5 years	10.1	10.2	8.1	5.7	3.7
Avarage return on pension liabilities over the past 5 years	9.7	6.0	10.9	8.5	4.8

Financial policy and risk

Strategic goals and financial framework

The strategic goals of the fund are:

- to realize the pension rights as laid down in the pension scheme;
- to generate a return on investment sufficient to meet the needs of inflation-linked pensions;
- cost-effectiveness of the pension scheme;
- an acceptable level of financial risk.

In order to achieve these strategic goals the fund has implemented a financial policy which seeks to match the cash flow characteristics of the liabilities by combining investment in nominal and inflation-linked bonds and interest and inflation derivatives. Return is strived for by means of investments in credits, equities, real estate, infrastructure and absolute return strategies, so as to maintain an adequate performance potential for the portfolio as a whole. The latter is important for preserving the cost-effectiveness of the pension scheme. Accordingly, the assets under management have been split into two separate portfolios: a matching portfolio and a return portfolio.

To facilitate decision-making in relation to premiums, indexation and investment policy, a framework is used in which the central parameter is the funding ratio. Although the Board may decide to deviate from this framework, the decisions listed below were made in accordance with the framework.

In 2014, much attention was devoted to preparations for the new pension scheme. The new pension scheme applies since January 1, 2015. Another important issue in 2014 was the realization of the net pension scheme which also applies since January 1, 2015. The net pension scheme is a voluntary pension scheme, which is an addition to the compulsory group pension scheme for members with a pensionable salary in excess of € 100.000.

Results for 2014

In 2014 the funding ratio of the pension fund decreased from 117.3% in January to 110.9% at the end of the year. The decrease is mainly due to the fall in interest rates. The funding ratio is below the required funding ratio of 115.3% but above the minimum cover ratio (104.2%).

The Board decided to continue a cautious policy and to give priority to building up sufficient assets in relation to the liabilities. This meant that the pension fund could fulfill the ambition of compensating active members and pensioners for inflation only partially.

Outlook

Given the policies in the previous years, the fund expects to have an adequate basis for further recovery in the coming years. However, future developments in the financial markets are crucial for the pension fund to be able to meet its ambitions. In addition, the changes in legislation imply the threshold for granting indexation is now higher than in the past. The board will continue to seek a carefully considered balance between risk and return in relation to the fund's goals.

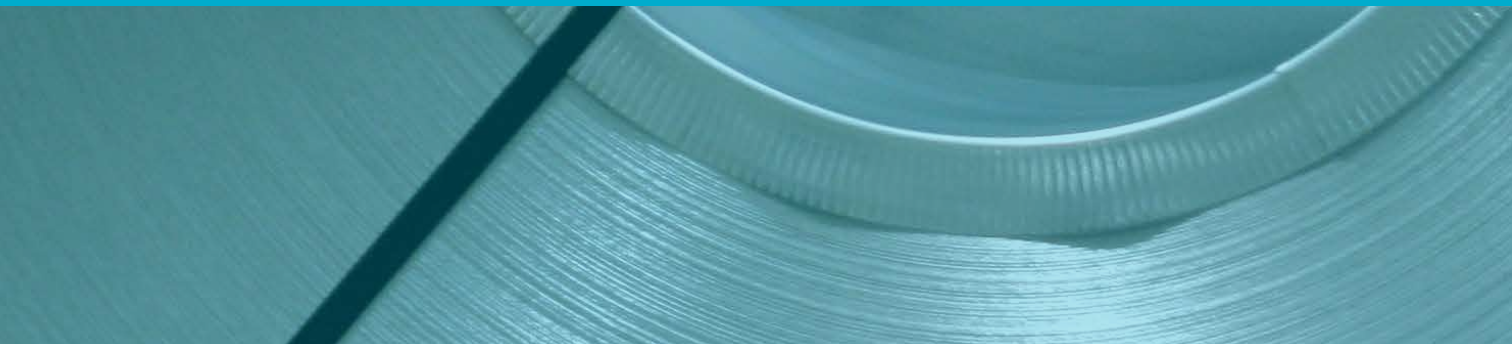
Financial statements (amounts in millions of €)

Balance sheet as per december 31

	2014	2013
Assets		
Investments	8,811	7,450
Receivables	<u>39</u>	<u>43</u>
	8,850	7,493
Liabilities		
General reserve	745	998
Provision for pension liabilities	6,869	5,763
Payables	<u>1,236</u>	<u>732</u>
	8,850	7,493

Statement of income and expenses

	2014	2013
Income		
Contributions receivable	102	108
Return on investments	<u>999</u>	<u>232</u>
	1,101	340
Expenses		
Change in market value pension liabilities	1,106	-237
Benefits payable	244	248
Transfers in and out		1
Operating expenses	4	4
Other expenses	<u>—</u>	<u>-1</u>
	1,354	15
Fund result	-253	325



COLOFON

Een uitgave van
Stichting Pensioenfonds Hoogovens

Bezoekadres
Wijckermolen 202
1941 JA Beverwijk

Postadres
Postbus 10000
1970 CA IJmuiden

Telefoon
(0251) 49 10 83

Fax
(0251) 47 10 81

E-mail
Pensioenservices@pfhoogovens.nl

Internet
www.pfhoogovens.nl

